

O FAIR PLAY W SZKOLE? ALE JAK?

Scenariusze do realizacji zajęć w szkołach średnich

Renata Krupa, Renata Nowak

**Ministerstwo
Edukacji i Nauki**

Scenariusze wykonane przez Centrum Edukacji Nauczycieli POTEŚT

WSTĘP

W ramach projektu *Etyka i „fair play” na boisku, w wychowaniu i w życiu realizowanego* przez Fundację Jakuba Błaszczykowskiego „LUDZKI GEST” ze środków Programu wsparcia Edukacji Ministerstwa Edukacji i Nauki powstał program wychowawczy o „fair play” w szkole? Ale jak?

PROGRAM TEN:

- przeznaczony jest dla uczniów szkół średnich,
- składa się z 8 scenariuszy zajęć,
- może być realizowany na zajęciach z w-f, katechezy, godzinach wychowawczych, jako ścieżka międzyprzedmiotowa, na zajęciach pozalekcyjnych, zielonych i białych szkołach, w internacie oraz różnych formach wypoczynku – koloniach, obozach,
- najlepiej zrealizować w całości. Jeżeli nie jest to możliwe, a chcemy wprowadzić kodeksy „fair play” należy zrealizować przynajmniej 3 zajęcia (z czego 1 i 8 scenariusz obowiązkowo).

CELEM PROGRAMU JEST:

- ukazanie wartości płynących z przyjęcia za własne idei olimpizmu i fair play,
- uświadomienie, że osiągnięcie sukcesów i zwycięstw w sporcie i życiu nie może być oderwane od zasad fair play i świata wartości,
- ukazanie, że wydarzenia sportowe to źródło radości, inspiracji oraz okazja do wspólnego spędzania czasu i świętowania,
- budowanie przekonania, że uprawianie sportu sprzyja kształtowaniu charakteru i wydobywania z siebie tego co najlepsze,
- wskazanie uczniom ich własnych zasobów i potencjału w osiągnięciu sukcesów,
- uświadomienie uczniom, że porażki i negatywne doświadczenia mogą mieć pozytywny wpływ na budowanie odporności psychicznej, a pokonywanie własnych słabości i trudności jest nieodłącznym elementem życia każdego człowieka,
- kształtowanie postawy zdrowej rywalizacji oraz rozwijania umiejętności współpracy,
- stworzenie przez uczniów własnych kodeksów „fair play”, obejmujących zachowywanie w szkole, podczas uprawiania sportu i w domu.

PROGRAM WARSZTATÓW

1. Idee olimpizmu i „fair” play” – wyzwanie, konieczność czy archaiczne zasady
2. Dozwolony doping – czyli o kibicowaniu
3. Ludzie „fair play”
4. Czy porażka jest zawsze porażką – czyli jak zrobić lemoniadę z cytryny
5. Kiedy zwycięstwo ma smak zwycięstwa?
6. Rywalizacja czy współpraca?
7. Pokonać samego siebie
8. Budujemy nasz kodeks „fair play”

METODY PRACY

Wszystkie scenariusze zaprojektowano w oparciu o **metody aktywizujące** oparte na osobistym zaangażowaniu uczniów. Ich wykorzystanie pozytywnie wpłynie na kształtowanie postaw, uczenie się rozwiązywania problemów i weryfikacji posiadanej wiedzy, zdobywania umiejętności argumentowania. Bardzo ważnym elementem wychowawczym jest zastosowana w scenariuszach **praca w grupach** która wiąże się z możliwościami pełniejszego wykorzystania wszystkich kanałów komunikacji (aktywnego słuchania, mówienia „od siebie do innych”) oraz tworzenia środowiska sprzyjającego kształtowaniu się tzw. umiejętności kluczowych, a więc współpracy, negocjowania, dyskusowania, kierowania pracą innych i poddawania się kierownictwu. W każdym scenariuszu zastosowano również elementy **technologii informacyjno-komunikacyjnej**.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Prawidłowa realizacja warsztatów psychoedukacyjnych O „fair play” w szkole? Ale jak? wymaga przestrzegania następujących zasad:

1. **Respektowanie czasu** przeznaczonego na dane zadanie. Scenariusze są bogate w treści i metody, dlatego konieczne jest, aby zarówno osoba prowadząca jak i uczniowie przestrzegali zaplanowanego czasu. Podawanie informacji zawartych w scenariuszu i powstrzymywanie od dygresji ułatwi to zadanie.
2. **Odwolywanie się do wiedzy uczniów** zdobytej zarówno w szkole, jak i w inny sposób tak, by z jednej strony nie tracić czasu na niepotrzebne wyjaśnienia, a z drugiej sprawdzić, czy nie posługują się wiedzą fałszywą, pozyskaną z mało wiarygodnych źródeł. W dobie wszechobecnego wyszukiwania informacji w Internecie staje się to koniecznością. Taka konfrontacja pomoże uczniom również zweryfikować

rzetelność źródeł z jakich do tej pory korzystali i uwrażliwi na konieczność selekcjonowania pozyskiwanych informacji.

3. **Aktywizowanie uczniów** poprzez sprawne tworzenie sytuacji dydaktycznych prowokujących do samodzielnego szukania odpowiedzi, rozwiązań i formułowania wniosków. w trakcie zajęć nauczyciel przyjmuje postawę osoby towarzyszącej i wspierającej, a nie wiodącej i natychmiast udzielającej prawidłowej odpowiedzi na każde postawione pytanie.
4. **Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa emocjonalnego** podczas zajęć. Nie każdy uczeń musi się wypowiadać i dzielić swoim doświadczeniem.
5. Zadbanie o **autentyczność nauczyciela**, którą kreujespójność własnej postawy z przekazywanymi treściami zajęć. Wówczas dorosły w oczach młodzieży staje się świadkiem, któremu się ufa nawet jeśli w różnych sprawach ma się odmienne zdanie.
6. **Tworzenie klimatu zajęć** sprzyjającego zatrzymaniu się, głębszemu zastanowieniu, lepszemu zrozumieniu i osobistej refleksji, które warunkują kształtowanie postaw. Tu również istotna jest postawa nauczyciela. Dla uczniów bardzo ważne jest zarówno przygotowanie nauczyciela do zajęć, komunikatywność, poszanowanie ich poglądów jak i możliwość dyskusji. Mamy nadzieję, że zaproponowane przez nas scenariusze zajęć będą przydatne w Państwa pracy. Życzymy powodzenia w ich realizacji oraz wielu sukcesów wychowawczych.

Autorki

TYTUŁ : IDEE OLIMPIZMU I FAIR PLAY – WYZWANIE, KONIECZNOŚĆ CZY ARCHAICZNE ZASADY?

CEL OGÓLNY: uświadomienie uczniom wartości płynących z przyjęcia za własne idei olimpizmu i fair play.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- wie, co oznaczają terminy „olimpizm” i „fair play”,
- rozumie znaczenie olimpizmu i zasady fair play dla życia każdego człowieka w wymiarze indywidualnym i społecznym,
- potrafi uzasadnić wartość tych idei na podstawie własnego życia,
- uświadamia sobie, że to od niego samego zależy, czy uzna te idee za swoje,
- uczeń docenia wartości olimpizmu i fair play.

METODY I TECHNIKI:

Praca indywidualna, praca w grupach, mini wykład, okienko informacyjne, refleksja.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- szary papier lub arkusze flipcharta,
- kartki A4,
- markery (w różnych kolorach, min. 4 na grupę),
- taśma (taka jak do pakowania paczek) lub masa mocująca, taśma klejąca,
- prezentacja multimedialna,
- prezentacja,
- projektor multimedialny.

Czas: 45 min.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie

(czas 2 min.)

W najbliższym czasie będziemy świadkami ważnego wydarzenia sportowego
(*tu nauczyciel wymienia najbliższe ważne wydarzenie sportowe, może również nawiązać do niedawnego wydarzenia sportowego*). Bardzo często przy tej okazji słyszymy terminy „olimpizm” a zachowania zawodników oceniane są poprzez pryzmat zasady „fair play”. Porozmawiajmy zatem o tym co te idee oznaczają i jakie znaczenie mają dzisiaj.

2. Przedstawienie idei olimpizmu i „fair play” – praca w grupach, mini wykład, okienko informacyjne

(czas 25 min.)

a. Prowadzący przedstawia definicję olimpizmu i „fair play”.

Olimpizm jest częścią historii współczesnego świata, choć narodził się w starożytnej Grecji około 770 roku przed naszą erą. Początkowo igrzyska były rozgrywane ku czci starożytnych bogów, przede wszystkim Zeusa, ale także Hery, Ateny i Apolla. Według źródeł historycznych pierwsze igrzyska olimpijskie miały się odbyć w roku 776 p.n.e. w Olimpii położonej w zachodniej części Peloponezu. Na czas igrzysk (a trwały one nawet do 5 dni) ogłaszano zawieszenie wojen prowadzonych przez uczestniczące państwa-miasta. Zwycięzcy zawodów w poszczególnych dyscyplinach byli podczas specjalnego ceremoniału nagradzani wieniec.

Autorem ideowych podstaw nowoczesnego olimpizmu był baron Pierre de Coubertin, Francuz, pedagog z zamiłowania. Przejął się propagowaną w Ameryce ideą, głoszącą, że sport przyczynia się do kształtowania uczciwości, wytrwałości, sprawiedliwości, a także postaw prodemokratycznych. Doszedł do wniosku, że przez sport młodzi ludzie mogą rozwijać właściwe cechy charakteru. Po powrocie do Francji de Coubertin zaczął upowszechniać pomysł wskrzeszenia igrzysk olimpijskich. w wyniku jego zabiegów w 1894 r. zwołano Międzynarodowy Kongres Sportowy, na którym podjęto decyzję o wznowieniu igrzysk olimpijskich oraz powołano Międzynarodowy Komitet Olimpijski (MKOl). Pierwsze igrzyska nowej ery rozegrano w 1896 r. w Atenach. w roku 1914 przyjęto zaprojektowaną przez Pierre’a de Coubertina flagę olimpijską, z charakterystycznymi pięcioma splecionymi kołami.

Według Karty Olimpijskiej:

Olimpizm jest filozofią życia, chwalcą i łączącą w zrównoważoną całość jakość ciała, woli i umysłu. Łącząc sport z kulturą i edukacją, olimpizm dąży do stworzenia sposobu

życia opartego na radości z wysiłku, wychowawczych wartościach dobrego przykładu i poszanowaniu uniwersalnych podstawowych zasad etycznych.

Celem olimpizmu jest, aby sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

Uprawianie sportu jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu bez jakiejkolwiek dyskryminacji co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i „fair play.”¹ (slajdy 1-3)

Gra „fair play” w sporcie nie powinna być traktowana przez sportowców jako narzucony przymus, lecz być ideałem, według którego należy postępować. Poza przestrzeganiem reguł konkretnej gry można wymienić jeszcze przynajmniej **5 zasad „fair play”**. Są to:

- dążenie do zwycięstwa, ale nie za wszelką cenę;
- szacunek do przeciwnika niezależnie od poziomu, jaki reprezentuje;
- uczciwa gra na każdym etapie rywalizacji;
- troska o zdrowie własne, przeciwników i innych osób biorących udział w sportowych wydarzeniach;
- przyjęcie z godnością każdej, nawet najbardziej bolesnej porażki.

Wiele osób zastanawia się, czym są **zasady fair play w życiu codziennym**. Otóż niewiele różnią się one od tych, które dotyczą rywalizacji sportowej. Wartości, którymi należy się kierować, pozostają niezmiennie i zależą od konkretnych sytuacji. Najogólniej rzecz ujmując, chodzi o godną, uczciwą postawę oraz wykazywanie należnego szacunku wobec drugiej osoby.² (slajdy 4-5)

- Uczniowie w grupach metodą okienka informacyjnego przedstawiają na kartkach a 4 w/w terminy w formie schematu graficznego, metafory, porównania, dialogu komiksowego. Po zakończonej pracy prezentują swoje wyniki pozostałym uczniom umieszczając w odpowiednim miejscu na schemacie narysowanym na flipcharcie, tablicy itp. zgodnie z wzorem:

1 Kurkiewicz A., (2008) *Idea Olimpizmu* infos nr 14 (38)

2 Zasady fair play w sporcie i życiu codziennym [Zasady fair play w sporcie i życiu codziennym.](#) - Wikikids

olimpizm	„fair play”
schemat graficzny	schemat graficzny
Metafora, porównanie	Metafora, porównanie
dialog komiksowy	dialog komiksowy

Zadania dla grup (załączniki 1-6), slajd 6

Grupa 1 – przedstawienie idei olimpizmu w postaci schematu zawierającego kluczowe słowa, strzałki, linie;

Grupa 2 – przedstawienie idei olimpizmu w postaci metafory, porównania lub symbolu;

Grupa 3 – przedstawienie idei olimpizmu w postaci związanego z tematem dialogu komiksowego;

Grupa 4 – przedstawienie idei „fair play” w postaci schematu zawierającego kluczowe słowa, strzałki, linie;

Grupa 5 – przedstawienie idei „fair play” w postaci metafory, porównania lub symbolu;

Grupa 6 – przedstawienie idei „fair play” w postaci związanego z tematem dialogu komiksowego.

Polecenia dla grup znajdują się na końcu scenariusza w Materiałach do pracy w grupach.

- c. podsumowanie pracy w grupach - nauczyciel zwraca uwagę na elementy poszczególnych definicji zawartych w pracach młodzieży. Podkreśla, że olimpizm nie polega na organizowaniu wydarzenia sportowego i promowaniu poszczególnych dyscyplin sportowych ale na tym, by sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności. Jeżeli uczniowie pominęli którąś z zasad „fair play” przypomina ją.

3. Dyskusja: Idea olimpizmu i fair play dla współczesnego człowieka – wyzwanie, konieczność czy archaiczne zasady? – praca w grupach

(czas 10 min.)

- d. Prowadzący przedstawia zasady dyskusji.

Zastanówmy się teraz czym są dla współczesnego człowieka idee, o których dzisiaj rozmawialiśmy?

W 4 kątach naszej sali macie po jednej możliwej odpowiedzi: „Wyzwanie”, „Konieczność”, „Archaiczne zasady”, „?”

Wybierzcie tę odpowiedź, z którą się najbardziej zgadzacie i stańcie przy niej. Jeżeli żadne sformułowanie Wam nie odpowiada stańcie przy znaku zapytania. Ustalcie swoje stanowisko i wybierzcie swojego przedstawiciela., który przekaże klasie wasze zdanie na forum klasy.

- e. Uczniowie wykonują polecenie.

4. Podsumowanie zajęć

(czas 5 min.)

- a. gra Milionerzy na platformie LearningApss – zależenie od możliwości – nauczyciel przy pomocy rzutnika może wyświetlić grę i klasa udziela odpowiedzi lub uczniowie na smartfonach samodzielnie lub w grupach rozwiązują quizy. (Slajd 7)

Uwaga! Jeżeli nie starczy czasu może to być forma pracy domowej (jeżeli chcemy ją sprawdzić – to musimy wcześniej na Learning Aps założyć konto klasy, jeżeli nie, to praca domowa dla chętnych)

Ważniejsze jest to by na lekcji wybrzmiała myśl podsumowująca, zatem jeżeli obawiamy się, że nie starczy nam czasu najpierw prezentujemy myśl podsumowującą (podpunkt b), potem zaczynamy grę.

- b. Na zakończenie zajęć nauczyciel przedstawia myśl podsumowującą (slajd 8)

Idee Olimpizmu i „fair play” przez wieki pozostały aktualne i są wyznacznikiem zachowania współczesnego człowieka. Bycie im wiernym pomaga nie tylko w rozwoju samego siebie ale w budowaniu lepszego społeczeństwa

EWALUACJA :

Oceniamy zaangażowanie uczniów w dyskusję, nie treść wyrażanych poglądów. Warto postawić oceny, a jeżeli to godzina wychowawcza to nie koncentrować się na ocenie ze sprawowania (odległa perspektywa nagrody – na koniec semestru nie ma takiego oddziaływania jak natychmiastowa nagroda) lecz poprosić nauczyciela (np. w-f) o wstawienie oceny – należy to oczywiście wcześniej z nim omówić.

KOMENTARZ METODYCZNY:

liczbę grup i liczebność w niej uczniów ustalamy zależnie od liczebności klasy. Jeżeli klasa jest mniej liczna, można stworzyć mniej grup do okienka informacyjnego – wtedy dana grupa może wypełniać 2 karty okienka.

KOMENTARZ KATECHETY:

Na lekcji katechezy nawiązujemy do przykazań: *„Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem. To jest największe i pierwsze przykazanie. Drugie podobne jest do niego: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Na tych dwóch przykazaniach opiera się całe Prawo i Prorocy”*.

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA

Kostorz J (2017), Wielowymiarowość szkolnych kodeksów etyki i fair play w: Borysiuk Z., Kostorz J., (red.), 2017. Fair play w sporcie, edukacji i życiu. Olimpiada wiedzy i wartości w sporcie, 2017. Opole: Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej, Studio IMPRESO [Publication – Wielowymiarowość szkolnych kodeksów etyki i fair play – Opole University](#)

Kurkiewicz A., (2008) Idea Olimpizmu, infos nr 14 (38) [infos_038.pdf \(sejm.gov.pl\)](#)

MATERIAŁY DO PRACY W GRUPACH:

Grupa 1

Przeczytajcie definicję idei olimpizmu. Przedstawcie ją w postaci schematu (np. zawierającego kluczowe słowa, strzałki, linie). Wybierzcie spośród siebie osobę, która zaprezentuje wyniki waszej pracy pozostałym uczniom.

Na wykonanie zadania macie **5 minut**. Na prezentację **2 minuty**.

Według Karty Olimpijskiej:

Olimpizm jest filozofią życia, chwalącą i łączącą w zrównoważoną całość jakość ciała, woli i umysłu. Łącząc sport z kulturą i edukacją, olimpizm dąży do stworzenia sposobu życia opartego na radości z wysiłku, wychowawczych wartościach dobrego przykładu i poszanowaniu uniwersalnych podstawowych zasad etycznych.

Celem olimpizmu jest, aby sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

Uprawianie sportu jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu bez jakiegokolwiek dyskryminacji co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i fair play.

MATERIAŁY DO PRACY W GRUPACH:**Grupa 2**

Przeczytajcie definicję idei olimpizmu. Przedstawcie ją w postaci metafory, porównania lub symbolu. Wybierzcie spośród siebie osobę, która zaprezentuje wyniki waszej pracy pozostałym uczniom.

Na wykonanie zadania macie **5 minut**. Na prezentację **2 minuty**.

Według Karty Olimpijskiej:

Olimpizm jest filozofią życia, chwalącą i łączącą w zrównoważoną całość jakość ciała, woli i umysłu. Łącząc sport z kulturą i edukacją, olimpizm dąży do stworzenia sposobu życia opartego na radości z wysiłku, wychowawczych wartościach dobrego przykładu i poszanowaniu uniwersalnych podstawowych zasad etycznych.

Celem olimpizmu jest, aby sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

Uprawianie sportu jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu bez jakiegokolwiek dyskryminacji co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i fair play.

MATERIAŁY DO PRACY W GRUPACH:

Grupa 3

Przeczytajcie definicję idei olimpizmu. Przedstawcie ją w postaci związanego z tematem dialogu komiksowego. Wybierzcie spośród siebie osobę, która zaprezentuje wyniki waszej pracy pozostałym uczniom.

Na wykonanie zadania macie **5 minut**. Na prezentację **2 minuty**.

Według Karty Olimpijskiej:

Olimpizm jest filozofią życia, chwalącą i łączącą w zrównoważoną całość jakość ciała, woli i umysłu. Łącząc sport z kulturą i edukacją, olimpizm dąży do stworzenia sposobu życia opartego na radości z wysiłku, wychowawczych wartościach dobrego przykładu i poszanowaniu uniwersalnych podstawowych zasad etycznych.

Celem olimpizmu jest, aby sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

Uprawianie sportu jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu bez jakiegokolwiek dyskryminacji co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i fair play.

MATERIAŁY DO PRACY W GRUPACH:**Grupa 4**

Przeczytajcie opis zasad „fair play”. Przedstawcie je w postaci schematu (np. zawierającego kluczowe słowa, strzałki, linie). Wybierzcie spośród siebie osobę, która zaprezentuje wyniki waszej pracy pozostałym uczniom.

Na wykonanie zadania macie **5 minut**. Na prezentację **2 minuty**.

Zasady fair play w sporcie

Poza przestrzeganiem reguł konkretnej gry można wymienić jeszcze przynajmniej **5 zasad fair play**. Są to:

dążenie do zwycięstwa, ale nie za wszelką cenę;

szacunek do przeciwnika niezależnie od poziomu, jaki reprezentuje;

uczciwa gra na każdym etapie rywalizacji;

troska o zdrowie własne, przeciwników i innych osób biorących udział w sportowych wydarzeniach;

przyjęcie z godnością każdej, nawet najbardziej bolesnej porażki.

Zasady fair play w życiu codziennym

niewiele różnią się od tych, które dotyczą rywalizacji sportowej, chodzi o **godną, uczciwą postawę oraz wykazywanie należnego szacunku wobec drugiej osoby**.

MATERIAŁY DO PRACY W GRUPACH:

Grupa 5

Przeczytajcie opis zasad „fair play”. Przedstawcie je w postaci metafory, porównania lub symbolu. Wybierzcie spośród siebie osobę, która zaprezentuje wyniki waszej pracy pozostałym uczniom.

Na wykonanie zadania macie **5 minut**. Na prezentację **2 minuty**.

Zasady fair play w sporcie

Poza przestrzeganiem reguł konkretnej gry można wymienić jeszcze przynajmniej **5 zasad fair play**. Są to:

- dążenie do zwycięstwa, ale nie za wszelką cenę;
- szacunek do przeciwnika niezależnie od poziomu, jaki reprezentuje;
- uczciwa gra na każdym etapie rywalizacji;
- troska o zdrowie własne, przeciwników i innych osób biorących udział w sportowych wydarzeniach;
- przyjęcie z godnością każdej, nawet najbardziej bolesnej porażki.

Zasady fair play w życiu codziennym

niewiele różnią się od tych, które dotyczą rywalizacji sportowej, chodzi o **godną, uczciwą postawę oraz wykazywanie należnego szacunku wobec drugiej osoby**.

MATERIAŁY DO PRACY W GRUPACH:**Grupa 6**

Przeczytajcie opis zasad „fair play”. Przedstawcie je w postaci związanego z tematem dialogu komiksowego. Wybierzcie spośród siebie osobę, która zaprezentuje wyniki waszej pracy pozostałym uczniom.

Na wykonanie zadania macie **5 minut**. Na prezentację **2 minuty**.

Zasady fair play w sporcie

Poza przestrzeganiem reguł konkretnej gry można wymienić jeszcze przynajmniej **5 zasad fair play**. Są to:

- dążenie do zwycięstwa, ale nie za wszelką cenę;
- szacunek do przeciwnika niezależnie od poziomu, jaki reprezentuje;
- uczciwa gra na każdym etapie rywalizacji;
- troska o zdrowie własne, przeciwników i innych osób biorących udział w sportowych wydarzeniach;
- przyjęcie z godnością każdej, nawet najbardziej bolesnej porażki.

Zasady fair play w życiu codziennym

niewiele różnią się od tych, które dotyczą rywalizacji sportowej, chodzi o **godną, uczciwą postawę oraz wykazywanie należnego szacunku wobec drugiej osoby**.

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Idee olimpizmu i „fair play” – wyzwanie, konieczność czy archaiczne zasady?

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

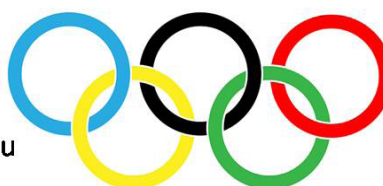

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN
w ramach Programu Wsparcia Edukacji

1

Slajd 1

- Olimpizm narodził się w starożytnej Grecji około 770 roku przed naszą erą.
- Pierwsze igrzyska olimpijskie miały się odbyć w roku 776 p.n.e. w Olimpi
- Na czas igrzysk ogłaszano zawieszenie wojen prowadzonych przez uczestniczące państwa–miasta.
- Zwycięzcy zawodów byli nagradzani wieńcem.
- Autorem ideowych podstaw nowoczesnego olimpizmu był baron Pierre de Coubertin.
- Pierwsze igrzyska nowej ery rozegrano w 1896 r. w Atenach.
- W roku 1914 przyjęto flagę olimpijską, z charakterystycznymi pięcioma splecionymi kołami.

slajd 1.

Kurkiewicz A., (2008) Idea Olimpizmu info nr 14 (38)

Olasz Yazan Elhan z Pixabay

Slajd 2

Według Karty Olimpijskiej:

Olimpizm jest filozofią życia, chwalącą i łączącą w zrównoważoną całość jakość ciała, woli i umysłu. Łącząc sport z kulturą i edukacją, olimpizm dąży do stworzenia sposobu życia opartego na radości z wysiłku, wychowawczych wartościach dobrego przykładu i poszanowaniu uniwersalnych podstawowych zasad etycznych.

slajd 2

Kurkiewicz A., (2008) *Idea Olimpizmu* infos nr 14 (38)

Slajd 3

Według Karty Olimpijskiej:

- **Celem olimpizmu** jest, aby sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

- **Uprawianie sportu** jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu bez jakiejkolwiek dyskryminacji co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i fair play.

Kurkiewicz A., (2008) *Idea Olimpizmu* infos nr 14 (38)

slajd 3

Slajd 4

Zasady „fair play” w sporcie

- dążenie do zwycięstwa, ale nie za wszelką cenę;
- szacunek do przeciwnika niezależnie od poziomu, jaki reprezentuje;
- uczciwa gra na każdym etapie rywalizacji;
- troska o zdrowie własne, przeciwników i innych osób biorących udział w sportowych wydarzeniach;
- przyjęcie z godnością każdej, nawet najbardziej bolesnej porażki.

Zasady fair play w sporcie i życiu codziennym. - Wikikids

slajd 4

Obraz Pexels z Pixabay

Slajd 5

Zasady „fair play” w życiu codziennym

niewiele różnią się od tych, które dotyczą rywalizacji sportowej, chodzi o **godną, uczciwą postawę oraz wykazywanie należnego szacunku wobec drugiej osoby.**

Zasady fair play w sporcie i życiu codziennym. - Wikikids

Obraz Pexels z Pixabay

Slajd 6

Praca w grupach

Grupa 1 – przedstawienie idei olimpizmu w postaci schematu zawierającego kluczowe słowa, strzałki, linie,

Grupa 2 – przedstawienie idei olimpizmu w postaci metafory, porównania lub symbolu,

Grupa 3 – przedstawienie idei olimpizmu w postaci związanego z tematem dialogu komiksowego,

Grupa 4 – przedstawienie idei „fair play” w postaci schematu zawierającego kluczowe słowa, strzałki, linie,

Grupa 5 – przedstawienie idei „fair play” w postaci metafory, porównania lub symbolu,

Grupa 6 – przedstawienie idei „fair play” w postaci związanego z tematem dialogu komiksowego.

slajd 6

Obraz: Keith Johnson / Pixabay

Slajd 7

Zagrajmy

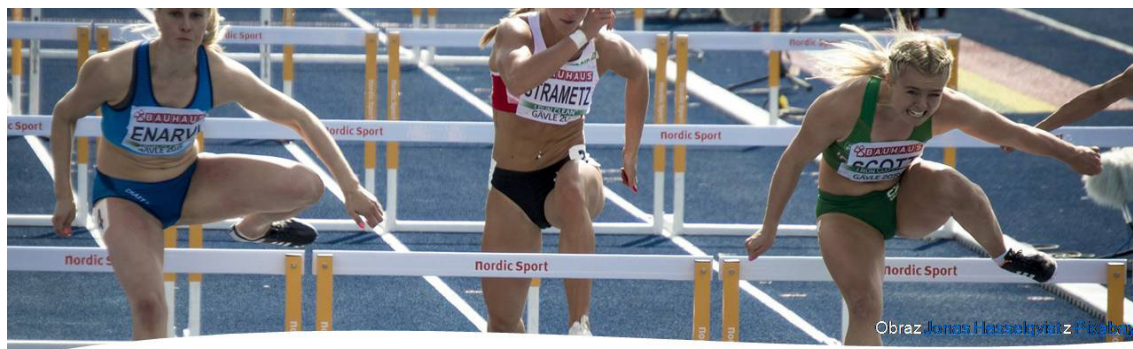

<https://learningapps.org/watch?v=prm9fmgx322>

slajd 7

8

Slajd 8

Idee Olimpizmu i fair play przez wieki pozostały aktualne i są wyznacznikiem zachowania współczesnego człowieka. Bycie im wiernym pomaga nie tylko w rozwoju samego siebie ale w budowaniu lepszego społeczeństwa

slajd 8

WYZWANIE

KONIECZNOŚĆ

ARCHAICZNE ZASADY

TYTUŁ: DOZWOLONY DOPING – CZYLI O KIBICOWANIU

CEL OGÓLNY: uświadomienie uczniom, że wydarzenia sportowe to źródło radości, inspiracji, okazja do wspólnego spędzania czasu i świętowania.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- wie, jakie znaczenie dla sportowców ma postawa kibiców,
- potrafi sformułować zasady poprawnego zachowania kibica,
- rozumie, że kibicowanie może przynieść wiele radości,
- zaplanuje prawidłowy sposób kibicowania.

METODY I TECHNIKI:

Rozmowa kierowana, praca w grupach, scenki, refleksja, dyskusja.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna
- karty pracy
- arkusze szarego papieru, flipcharty, mazaki, nożyczki, klej, taśma klejąca (taka jak do paczek), bibuła karbowana biała i czerwona (ewentualnie w barwach szkolnej drużyny lub popularnego miejscowego klubu sportowego), puszki po napojach, kasza, listewki, gazety sportowe do pocięcia, itp.

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie

(czas 8 min.)

Nauczyciel wita uczniów, którzy wchodząc do klasy odliczają do czterech. Liczby 1-4 oznaczają przyporządkowanie do grupy. Nauczyciel przekazuje polecenie uczniom: grupy parzyste mają za zadanie przedstawić scenki pokazujące kibicowanie, grupy nieparzyste mają za zadanie przedstawić widzów widowiska sportowego. Uczniowie prezentują scenki.

Uwaga! Jeżeli nauczyciel uważa, że dla klasy łatwiej będzie odegrać scenki po prezentacji definicji, wówczas odwraca kolejność.

Rozmowa kierowana:

- Czy jest różnica między kibicem a widzem?
- Jaka to różnica?

(slajd 1) Kibic to osoba zainteresowana konkretną dyscypliną sportu i wyrażająca to m.in. poprzez uczestnictwo w charakterze widza w turniejach, zawodach, treningach i innych występach sportowych. Kibice często wspierają konkretny sportowy klub, drużynę lub sportowca śledząc postępy kariery, wyniki zawodów, zmiany osobowe w składach drużyn itp. i wyrażając swoje wsparcie obecnością na meczach i zawodach, dopingiem, radością ze zwycięstw i zdobytych punktów. Kibice często wykazują się dobrą znajomością historii danego zespołu lub historii kariery sportowca, składu osobowego zespołu itp.³

(slajd 2) Widz – osoba oglądająca dane wydarzenie (sportowe, artystyczne itp.) Zatem każdy kibic to widz, ale nie każdy widz jest kibicem.

- *Na co może liczyć drużyna lub sportowiec od prawdziwego kibica?*
(Cechą prawdziwego kibica jest bycie na dobre i na złe, szczególnie ważne jest trwanie przy drużynie/sportowcu, gdy odnosi on niepowodzenia).
- *Oprócz kibiców i widzów jakie inne osoby można spotkać podczas wydarzeń sportowych?*

Kiboli, pseudokibiców. To osoby związane z subkulturą stadionową, uczestniczące w zbiorowym naruszaniu prawa na obiektach sportowych, najczęściej na stadionach piłki nożnej. Tym mianem określa się również osoby prowokujące do naruszenia prawa (bójek) i uczestniczące w tzw. ustawkach. Naruszają one prawo w sposób zbiorowy, często także zorganizowany (tworzą tzw. bojówki).

(slajd 3) Pseudokibiców (kiboli) zasadniczo od kibiców wyróżnia brak celu uczestniczenia w meczach z powodów, dla których uczestniczą w nich prawdziwi kibice, ale przede wszystkim wyróżnia ich chęć wszczynania burd bezpośrednio przed, w czasie trwania i po meczu. Pseudokibice zachowują się agresywnie wobec kibiców innych drużyn, zawodników, a także policji czy służb porządkowych. Pseudokibice uważają się za sympatyków danej drużyny, jednak charakter ich działań ma najczęściej znamiona przestępcze.⁴

3 Kibic – Wikipedia, wolna encyklopedia

4 Pseudokibic – Wikipedia, wolna encyklopedia

Nauczyciel pyta:

- Co daje uczestnikom wydarzenia sportowego kibicowanie? (zabawa, spędzenie czasu z ludźmi, których się lubi, rozwój zainteresowań itp.),
- Jakie warunki muszą być spełnione aby uczestnicy doświadczyli tego o czym mówiliśmy? (przestrzeganie zasad bezpieczeństwa, „fair play”, kultury osobistej, przygotowanie się do kibicowania np. hasła, piosenki, stroje).

3. Przygotowujemy się do kibicowania- praca w grupach

(czas 25 min)

- a. Uczniowie pracują w takich samych grupach jak na początku. Mają za zadanie:

Grupa 1 – zaprojektować stroje kibica.

Grupa 2 – zaprojektować plakat zapraszający na wydarzenie, w którym bierze udział sportowiec/drużyna, której kibicują (mogą to zrobić na papierze – ale również w jakimś programie graficznym -np. canva, crello, paint.).

Grupa 3 – zaprojektować listę „niezbędnika kibica” i wykonać jakieś przedmioty z tego niezbędnika (np. hasła na kartkach, transparenty, marakasy itp.).

Grupa 4 – stworzyć wierszyki do skandowania, piosenki na różne sytuacje drużyny (gdy wygrywają, gdy przegrają, zagrzewające do sportowej walki).

Nauczyciel podczas wprowadzenia do ćwiczenia i podczas pracy grup zwraca uwagę, by przestrzegane były zasady dobrego kibicowania (np. brak wulgaryzmów, nieobrażanie kibiców i członków przeciwnej drużyny).

Uczniowie prezentują wyniki pracy.

4. Zakończenie zajęć - grupowanie cech

(czas 3 min)

Uczniowie samodzielnie lub całą klasą (gra wyświetlana za pomocą rzutnika, 1 uczeń zaznacza wypowiedź klasy) rozwiązują ćwiczenie na Learning Apspolegające na grupowaniu cech kibica i kibola. **(slajd 6)**

Podsumowując lekcję nauczyciel życzy uczniom wielu wspaniałych przeżyć doświadczanych w roli kibica.

EWALUACJA:

Nieoceniaamy wyrażanych poglądów uczniów, ale ich zaangażowanie w pracę grupową i dyskusję.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Warto zaplanować te lekcję w odniesieniu do kibicowania podczas jakiegoś konkretnego wydarzenia sportowego – krajowego, szkolnego itp. Wtedy praca w grupach może dotyczyć określonej drużyny. Warto zadbać o to by wspólna praca i prezentacja grup dała uczniom wiele radości i okazję do współdziałania nie tylko w ramach grupy ale i między grupami, np. ułożone piosenki można wykonać wspólnie i „wspomóc się” wytworami stworzonymi w ramach „niezbędnika kibica”.

Jeżeli nie starczy czasu na grupowanie cech kibica i kibola – może to być zadanie domowe.

KOMENTARZ KATECHETY:

„Błogosławcie, a nie złorzeczcie. Weselcie się z tymi, którzy się weselą płaczcie z tymi, którzy płaczą (Rz 12, 14b – 15)”. Łacińskie słowo błogosławić – benicere – pochodzi od dwóch wyrażen: bene – dobrze, dico – mówić, czyli dosłownie: chwalić, mówić dobrze o kimś. Za nasze postawy i słowa odpowiadamy także, kiedy są one wypowiedane i wyrażane w emocjach. Jeśli wierzymy, że nasze słowa mogą coś zdziałać, to nasze pozytywne, dobre mówienie – błogosławienie, może być także kierowane w stronę sportowców i drużyn sportowych. Natomiast złorzeczenie – choćby w stronę, tych których nie kibicujemy jest złem moralnym, czyli grzechem. i tu nie chodzi bynajmniej o to, żeby życzyć komuś przegranej, ale o słowa i gesty, które są wulgarne i godzą w drugiego człowieka, a jest nim także każdy sportowiec. Św. Paweł uczy też, że mamy być oparciem dla drugich, nie tylko gdy idzie wszystko po ich myśli, ale i gdy odnoszą klęskę. Dobrym kibicem jestem wtedy gdy umiem cieszyć się wygraną ale i być wsparciem, kiedy jej nie ma.

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA:

Halina Konopacka i jej pierwszy polski lekkoatletyczny rekord świata. <https://www.polskie-radio.pl/39/156/Artykul/2443359,Halina-Konopacka-pierwsza-polska-zlota-medalistka-olimpijska>

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Dozwolony doping – czyli o kibicowaniu

Ministerstwo
Edukacji i NaukiLUDZKI
GEST
JAKUB BŁASZCZYKOWSKI

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN
w ramach Programu Wsparcia Edukacji

1

Slajd 1

- **Kibic** - osoba zainteresowana konkretną dyscypliną sportu i wyrażająca to np. poprzez uczestnictwo w charakterze widza w turniejach, zawodach, treningach i innych występach sportowych. Kibice często wspierają konkretny sportowy klub, drużynę lub sportowca, śledząc postępy kariery, wyniki zawodów i wyrażając swoje wsparcie obecnością na meczach i zawodach, dopingiem, radością ze zwycięstw i zdobytych punktów. Kibice często wykazują się dobrą znajomością historii danego zespołu lub historii kariery sportowca, składu osobowego zespołu itp.

Kibic – Wikipedia, wolna encyklopedia

- **Widz** – osoba oglądająca dane wydarzenie (sportowe, artystyczne itp.)

slajd 1

Obraz: iwan.kilian Pixel

Slajd 2

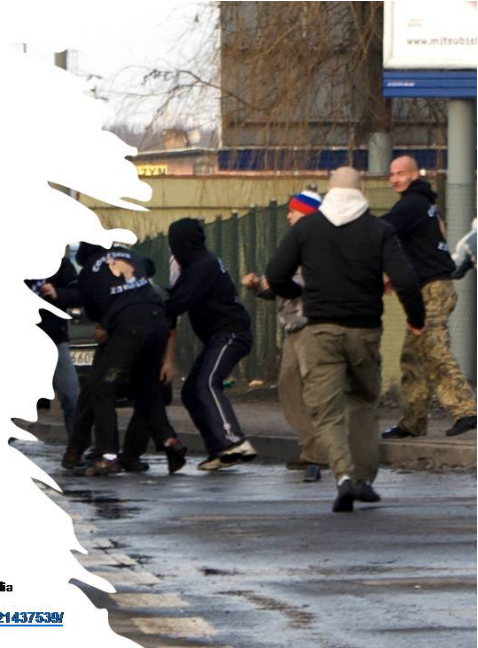
Kibol, pseudokibic. Osoba związana z subkulturą stadionową, uczestnicząca w zbiorowym naruszaniu prawa na obiektach sportowych, najczęściej na stadionach piłki nożnej. Tym mianem określa się również osoby prowokujące do naruszenia prawa (bójek) i uczestniczące w tzw. ustawkach.

Pseudokibiców od kibiców wyróżnia brak celu uczestniczenia w meczach z powodów, dla których uczestniczą w nich prawdziwi kibice, ale przede wszystkim wyróżnia ich chęć wszczynania burd bezpośrednio przed, w czasie trwania i po meczu. Cechuje ich agresja wobec kibiców innych drużyn, zawodników, a także służb porządkowych. Pseudokibice uważają się za sympatyków danej drużyny, jednak charakter ich działań ma najczęściej znamiona przestępcze.

Pseudokibic – Wikipedia, wolna encyklopedia

slajd 2

[Obraz Jacek Becela - https://www.flickr.com/photos/mcr73321437638/](https://www.flickr.com/photos/mcr73321437638/)

Slajd 3

[Halina Konopacka i jej pierwszy polski lekkoatletyczny rekord świata \(polskieradio.pl\).](#)

slajd 3

Mieszko autor: Public domain via Wikimedia Commons

Slajd 4

Adam Małysz „Kibice dodali mi skrzydeł

<https://youtu.be/G-qExSlGTnl?t=113>

Adam Drabik- originally posted to Flickr as Adam Małysz

slajd 4

Slajd 5

Sven Hannawald: „Czułem się jak wróg publiczny w Polsce”

<https://youtu.be/Tcxc3yz4nDA?t=423>

Tadeusz Mieczyski originally posted to pl.wikipedia.org/wiki/Sven_Hannawald#/media/Plik:Sven_Hannawald_Zakopane_2004_2.jpg

slajd 5

<https://learningapps.org/watch?v=peb9rh8dk22>

slajd 7

TYTUŁ: LUDZIE „FAIR PLAY”

CEL OGÓLNY: uświadomienie uczniom, że uprawianie sportu sprzyja kształtowaniu charakteru i wydobywaniu z siebie tego co najlepsze.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- wie, jakie znaczenie dla życia człowieka ma kształtowanie charakteru,
- potrafi ocenić zachowanie człowieka pod kątem przestrzegania zasad etycznych,
- rozumie, że uprawianie sportu ma znaczenie nie tylko zdrowotne ale wpływa na kształtowanie charakteru,
- przeżyje refleksję nad swoim podejściem do uprawiania sportu.

METODY I TECHNIKI:

Rozmowa kierowana, praca w grupach, inscenizacja, refleksja, dyskusja, krzyżówka.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna
- karty pracy
- arkusze szarego papieru, duże kartony, flipcharty, mazaki, nożyczki, klej, taśma klejąca.

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie

(czas 5 min.)

Przed lekcją należy przygotować salę w taki sposób by były 3 miejsca (np. połączone stoliki) do pracy w grupach. Stoliki należy ponumerować i położyć na nich kartki z wydrukowaną definicją olimpizmu i „fair play”. (**zał. 1**) Uczniowie wchodząc do klasy odliczają od 1 do 3 i siadają do stolika zgodnie z odliczonym numerem. Nauczyciel wita uczniów, nawiązuje do lekcji o olimpizmie i „fair play” i mówi, że dzisiaj przyjrzymy się różnym polskim sportowcom pod kątem realizacji tych zasad w ich życiu.

2. Praca w grupach, inscenizacja

(czas 35 min.)

- a. Przedstawiciele grup losują opisy swoich bohaterów:

Grupa 1 - Stanisław Marusarz

Grupa 2 - Halina Konopacka

Grupa 3 - Natalia Partyka

Uczniowie mają za zadanie, na podstawie otrzymanego tekstu, opracować wywiad albo inną formę, którą przedstawią tak, jakby prezentowali materiał na kanale YT, a następnie przedstawić bohatera i inne związane z jego historią postacie tak, by pozostali uczniowie mogli zobaczyć, czy dane osoby reprezentowały czy też nie, idee Olimpizmu i „fair play”.

Na przygotowanie formy prezentacji uczniowie mają 15 minut, na prezentację 5 minut. Podczas prezentacji poszczególnych postaci Nauczyciel wyświetla slajdy z ich zdjęciami. (**slajdy 1-3**)

- b. Po przedstawieniu pierwszej postaci każda grupa wypełnia swoją kartę pracy (**zał. 3**), przyznając opisywanym bohaterom i postaciom z nimi związanymi „lajki” i „dyslajki”. Po tym następuje prezentacja kolejnego bohatera i ocena dokonywana przez grupy itd. Ważne by grupy nie komentowały głośno ile „lajków” i „dyslajków” przyznają. Tabelka zawiera propozycje ocenianych postaci, uczniowie mogą również dopisać swoje propozycje osób i je ocenić.
- c. Podsumowanie ćwiczenia. Nauczyciel zadaje pytania (jeżeli któraś z poniższych odpowiedzi padała podczas wypowiedzi uczniów, odnosi się do tych odpowiedzi):
- *Co waszym zdaniem dało siłę Marusarzównie do wytrzymania ponad roku kaźni i nie wydania innych kurierów?* (hart ducha, wytrzymałość na ból ukształtowany przez sport itp.),
 - *Dlaczego Niemcy „prewencyjnie” uwięzili B. Czecha?* (wiedzieli, że takie osoby będą kształtować młode pokolenie w duchu patriotyzmu i walki),
 - *Jaką część życia Haliny Konopackiej stanowił sport?* (był ważny, ale potrafiła znaleźć miejsce dla innych ważnych rzeczy w swoim życiu, rozwijać inne talenty. Cechy rozwinięte dzięki sportowi pomogły jej w dalszym życiu),
 - *Jaki wpływ na życie człowieka ma sport?* (cieszenie się życiem, rozwój),
 - *Jakie wartości reprezentują bohaterowie dzisiejszych zajęć?* (patriotyzm, prawdę, dobro, piękno, godność itp.).

Nauczyciel podsumowuje:

Uprawianie sportu rozwija nie tylko ciało. Buduje nasz charakter, uczy pokonywać trudności, dzięki czemu nawet w ekstremalnych warunkach możemy stawiać im czoło. Pomaga nam osiągać nie tylko sportowe cele. Sprawia, że dostrzegamy prawdziwe wartości i umiemy cieszyć się życiem. (slajd 4)

3. Podsumowanie zajęć – refleksja

(czas 5 min.)

Proszę by teraz każdy z Was w ciszy, dla siebie samego, zastanowił się, czy w wystarczającym stopniu dba o uprawianie jakiegoś sportu. Jeżeli nie, to jaka dyscyplina, czy rodzaje ćwiczeń byłyby dla Was interesujące. Gdzie możesz zacząć uprawiać sport? „Pomilczmy” na ten temat minutę.

Po minucie prowadzący zachęca do uprawiania sportu oraz podpowiada, że jeżeli ktoś chciałby zacząć uprawiać sport, a nie wie jak się do tego zabrać, to nauczyciel w-f chętnie wskaże jak to robić (trzeba to oczywiście wcześniej z tym nauczycielem ustalić).

Zamiast refleksji na temat uprawiania sportu nauczyciel może przeprowadzić krótką rozmowę kierowaną dotyczącą sportów uprawianych przez uczniów i tego jakie korzyści z uprawiania sportu widzą dla siebie.

Uczniowie samodzielnie lub całą klasą rozwiązują krzyżówkę w LearningApps(gra wyświetlana za pomocą rzutnika, 1 uczeń zaznacza wypowiedź klasy). (slajd 5)

Pożegnanie uczniów.

EWALUACJA:

Nieoceniały wyrażanych poglądów uczniów, ale ich zaangażowanie w pracę grupową i dyskusję.

KOMENTARZ METODYCZNY – przy dużych klasach:

G grupy będą liczne, należy wtedy zapanować nad nimi dzieląc je na tych, którzy przygotowują „yotubową” scenografię, ewentualnie napisy pojawiające się w tle. Warto zadbać o to by praca i prezentacja prac grup dała uczniom wiele radości i dała okazję do współdziałania. Warto aby na gazetce szkolnej/stronie www szkoły pojawiała się informacja o zajęciach sportowych dostępnych zarówno w szkole jak i w danej miejscowości.

Jeżeli nie starczy czasu na krzyżówkę - niech to będzie zadanie domowe.

Zainteresowanym uczniom można polecić film o Stanisławie Marusarzu pt. Marusarz – Tatrzański Orzeł [Marusarz – Tatrzański Orzeł - filmy fabularne, Oglądaj na VOD TVP](#). Można również w oparciu o ten film przeprowadzić dodatkowe zajęcia - projekcja filmu i dyskusja (ale to wymaga dwu jednostek lekcyjnych realizowanych jedna po drugiej). Film trwa 54 minuty, jest od 12 roku życia.

KOMENTARZ KATECHETY:

Staramy się bowiem o dobro nie tylko wobec Pana, lecz także wobec ludzi (2 Kor 8,21). Życie zgodne z zasadą „fair play” to życie zgodne z sumieniem. Każdy człowiek otrzymuje od Boga sumienie, jest ono szczególnym miejscem spotkania z samym sobą i z Bogiem. Dlatego należy je kształtować przez całe życie - za pomocą pracy nad sobą a przede wszystkim korzystając ze źródła Bożej łaski: modlitwy, Słowa Bożego, sakramentów.

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA:

Stanisław Marusarz: marzyłem o własnych nartach i wynikach [Stanisław Marusarz: marzyłem o własnych nartach i wynikach \(polskieradio.pl\)](#)

[Silna ręka i miękkie serce Oni ruszyli po złoto. Polscy bohaterowie Igrzysk \(polskieradio.pl\)](#)

Małgorzata Bronikowska, Michał Bronikowski Zjednoczeni w marzeniach. 17 historii na medal [Zjednoczeni 17.pdf \(olimpijski.pl\)](#)

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Ludzie „fair play”

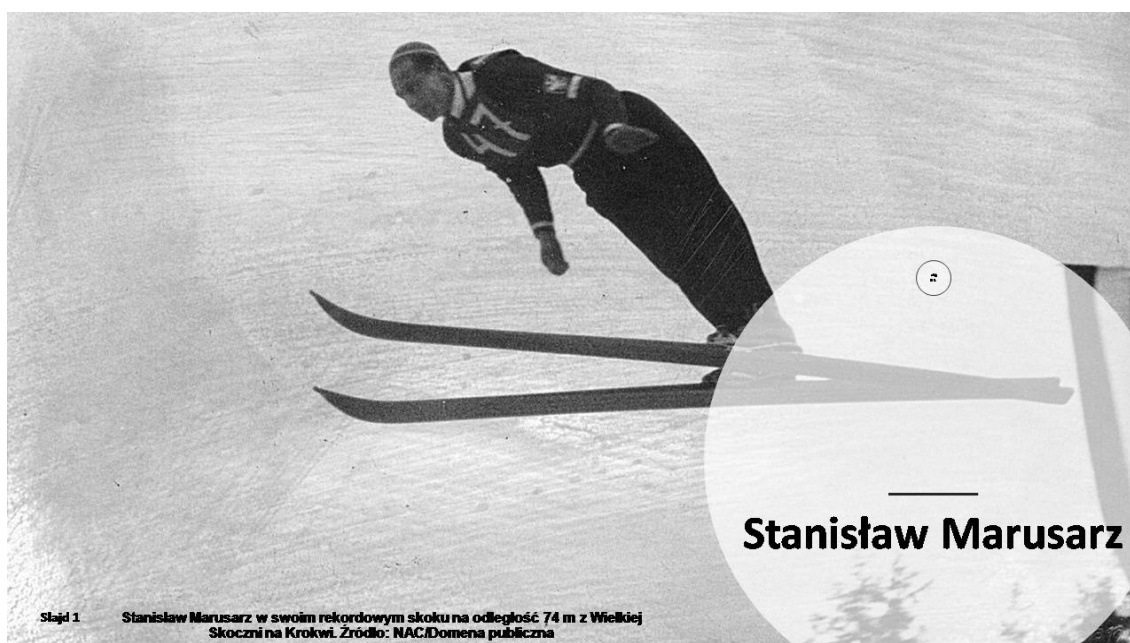
Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN
w ramach Programu Wsparcia Edukacji

1

Slajd 1

Slajd 1

Stanisław Maruszarz w swoim rekordowym skoku na odległość 74 m z Wielkiej
Skoczni na Krokwi. Źródło: NAC/Domena publiczna

Stanisław Maruszarz

Slajd 2

Halina Konopacka

slajd 2

Nieznany fotograf - <https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/189677/>

Slajd 3

Natalia Partyka

slajd 3

Gaël Marziou originally posted to Flickr as Natalia Partyka (POL)

Slajd 4

Uprawianie sportu rozwija nie tylko ciało. Buduje nasz charakter, uczy pokonywać trudności, dzięki czemu nawet w ekstremalnych warunkach możemy stawiać im czoło. Pomaga nam osiągać nie tylko sportowe cele. Sprawia, że dostrzegamy prawdziwe wartości i umiemy cieszyć się życiem.

Obraz 0fjd125gk87 z Pixabay

slajd 4

Slajd 5

A blue background with a large white arrow pointing right, containing the text "Zagrajmy". To the right of the arrow is a QR code. Below the QR code is a URL: <https://learningapps.org/watch?v=pu779g99a22>.

slajd 5

Według Karty Olimpijskiej:

Olimpizm jest filozofią życia, chwalącą i łączącą w zrównoważoną całość jakość ciała, woli i umysłu. Łącząc sport z kulturą i edukacją, olimpizm dąży do stworzenia sposobu życia opartego na radości z wysiłku, wychowawczych wartościach dobrego przykładu i poszanowaniu uniwersalnych podstawowych zasad etycznych.

Celem olimpizmu jest, aby sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

Uprawianie sportu jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu bez jakiegokolwiek dyskryminacji co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i fair play.

Zasady fair play w sporcie

Poza przestrzeganiem reguł konkretnej gry można wymienić jeszcze przynajmniej **5 zasad fair play**. Są to:

- dążenie do zwycięstwa, ale nie za wszelką cenę,
- szacunek do przeciwnika niezależnie od poziomu, jaki reprezentuje,
- uczciwa gra na każdym etapie rywalizacji,
- troska o zdrowie własne, przeciwników i innych osób biorących udział w sportowych wydarzeniach,
- przyjęcie z godnością każdej, nawet najbardziej bolesnej porażki.

Zasady fair play w życiu codziennym

niewiele różnią się od tych, które dotyczą rywalizacji sportowej, chodzi o **godną, uczciwą postawę oraz wykazywanie należnego szacunku wobec drugiej osoby**.

Gr. 1

Przeczytajcie tekst. Na jego podstawie opracujcie wywiad albo inną formę, który przedstawicie tak, jakbyście prezentowali coś na kanale YT. Przedstawcie waszego bohatera i inne związane z jego historią postacie tak, by widzowie Waszego kanału mogli zobaczyć, czy dane osoby reprezentowały czy też nie idee Olimpizmu i „fair play”.

Na przygotowanie formy prezentacji macie 15 minut, na prezentację 5 minut.

STANISŁAW MARUSARZ: NAJWAŻNIEJSZY SKOK ŻYCIA

Marusarz był kurierem tatrzańskim oraz bohaterem najsłynniejszej ucieczki z hitlerowskiego więzienia przy Montelupich w Krakowie. Był wielokrotnym mistrzem Polski w skokach narciarskich, czterokrotnym olimpijczykiem.

Stanisław Marusarz urodził się 18 czerwca 1913 roku w Zakopanem, miał brata i cztery siostry. Sportem zainteresował się w młodym wieku. „Patrzyłem na ludzi, którzy jeździli pod Reglami i marzyłem o wielkich wynikach i własnych nartach, nie było mnie jednak na nie stać. Ostatecznie udało mi się je zdobyć - chłopcy pomogli mi je wystrugać z drewna” – wspominał po latach Stanisław Marusarz.

Już wówczas dał się poznać jako zdeterminowany i nieugięty sportowiec. Zachowały się opisy jego pierwszych zawodów. Wiele razy upadał na skoczni, ranił się dotkliwie, ale kompletnie go to nie zrażało. Tylko czekał aż znowu będzie mógł przypiąć narty i ponownie spróbować.

Dwudziestokrotny mistrz Polski

Chociaż nigdy nie udało mu się wygrać upragnionego złotego medalu olimpijskiego, aż dwadzieścia razy został narciarskim mistrzem Polski (11 razy w skokach), a w 1938 roku na Mistrzostwach Świata w fińskim Lahti mimo tego, że oddał dwa najdłuższe skoki decyzją sędziów zajął drugie miejsce. z tym ostatnim wydarzeniem związana jest zresztą ciekawa historia.

„Muszę powiedzieć, że cudownie się zachował **Asbjørn Ruud**, który zajął wówczas pierwsze miejsce. Kiedy go wywołali, to nie chciał pójść, bo uważał, że ze mną przegrał. Powiedziałem mu wtedy: <<Nie mam do ciebie pretensji, weź tę nagrodę>>. i on wtedy wyszedł na scenę, wziął ją i zaczął, kiedy mnie wezwali. a gdy to zrobili, odebrał mi moją drugą nagrodę i wręczył mi swoją. Ja oczywiście nie mogłem się na to zgodzić i jej nie przyjąłem”.

Spektakularna ucieczka

Po wkroczeniu wojsk niemieckich na ziemie polskie we wrześniu 1939 roku Marusarz wstąpił do Związku Walki Zbrojnej (ZWZ) i został kurierem tatrzańskim. Działał na trasie Zakopane-Budapeszt: przenosił materiały konspiracyjne i pieniądze, a także przeprowadzał żołnierzy Podziemnego Państwa Polskiego przez Słowację na Węgry. Latem 1940 roku został zatrzymany przez słowackich żandarmów i przekazany Gestapo.

Marusarz trafił do krakowskiego więzienia znajdującego się przy ul. Montelupich. Niemcy doskonale zdawali sobie sprawę z tego, kto dostał się w ich ręce. w zamian za uwolnienie zaproponowali mu nawet posadę trenera niemieckich skoczków. Sportowiec odrzucił ofertę, a kilka tygodni później skazano go na karę śmierci. Cudem udało mu się jednak zachować życie. Osiemnaście godzin przed planowaną egzekucją, wraz z grupą innych skazańców, podjął bowiem próbę ucieczki. Więźniom udało się rozchylić kraty na tyle, żeby mogli się pomiędzy nimi zmieścić. Marusarz był jednym z nielicznych, którym udało się wtedy nie tylko wyskoczyć przez okno z pierwszego piętra, ale też wejść na mur po drucie kolczastym i zeskoczyć z niego na ulicę. Buzowała w nim adrenalina i dopiero po jakimś czasie zorientował się, że został postrzelony przez wartownika. Ale to było już daleko od aresztu i grupy pościgowej.

„Udało mi się uciec tylko dlatego, że uprawiałem sport”

Sportowiec wmieszał się w tłum ludzi robiących zakupy na pobliskim targu. Po kilkudniowej wędrówce dotarł do rodzinnego Zakopanego, skąd przez Słowację przedostał się na Węgry. „Uważam, że udało mi się uciec tylko dlatego, że uprawiałem sport” – mówił w 1973 roku Marusarz na antenie Polskiego Radia. „W sporcie wygrywałem puchary, medale i żeby wygrać, podejmowałem ryzyko. Tutaj też postawiłem wszystko na jedną kartę: wyskoczyć przez okno. i przeskoczyłem przez dwa ogrodzenia tak jak na skoczni. Gdybym wcześniej nie uprawiał sportu, to na pewno bym tego nie przeżył” – dodał⁵.

Na Węgrzech pracował jako trener węgierskich narciarzy. 1944 rozpoznał go **Sepp Weiler**, przedwojenny skoczek niemiecki, ale nie zadenuncjował swojego polskiego kolegi. Stanisław Marusarz przeżył wojnę. Miał więcej szczęścia od swoich kolegów kurierów. **Bronisław Czech**, wspaniały polski sportowiec został osadzony w Oświęcimiu, gdzie po kilku latach zmarł. Osadzono go nie dlatego, że został złapany jako kurier, ale na skutek działania austriackiego trenera **Seppa Roehrl’a**, z którym przed wojną Czech prowadził szkołę narciarską. Był on agentem gestapo, który znając patriotyczną postawę Czechy wpłynął na jego „profilaktyczne” uwięzienie.

5 [Stanisław Marusarz: marzyłem o własnych nartach i wynikach \(polskieradio.pl\)](http://polskieradio.pl)

Młodsza siostra St. Marusarza, **Helena Marusarzówna**, przedwojenna sportsmenka została złapana podczas akcji kurierskiej i po ponad rocznych torturach na których nie wydała nikogo została rozstrzelana.⁶

Do Polski powrócił już po wojnie w 1945 roku i kontynuował swoją karierę narciarską. Przez młodszych sportowców często nazywany był „Dziadkiem”, a także „królem nart”. Stanisław Marusarz zmarł 29 października 1993 roku.⁷

6 Śliwa L., Trzecia granica W: Gość Niedzielny nr 32, s.51

7 [Stanisław Marusarz: marzyłem o własnych nartach i wynikach \(polskieradio.pl\)](http://polskieradio.pl)

Gr. 2

Przeczytajcie tekst. Na jego podstawie opracujcie wywiad albo inną formę, który przedstawicie tak, jakbyście prezentowali coś na kanale YT. Przedstawcie waszego bohatera i inne związane z jego historią postacie tak, by widzowie Waszego kanału mogli zobaczyć, czy dane osoby reprezentowały czy też nie idee Olimpizmu i „fair play”.

Na przygotowanie formy prezentacji macie 15 minut, na prezentację 5 minut.

PODWÓJNIE ZŁOTA – HALINA KONOPACKA

Była najbardziej interesującą postacią naszego przedwojennego sportu, a jeżeli wziąć szerszą miarę i wejrzeć również w jej działania na salonach Warszawy i na niwie kultury, to z całą pewnością była jedną z najbardziej interesujących Polek. Halina Konopacka urodziła się 26 lutego 1900 roku. Zapisła się w historii jako pierwsza polska złota medalistka. Dokonała tego **31 lipca 1928 roku**, rzucając dysk na rekordową odległość 39,62 m. Była dobra we wszystkich konkurencjach lekkoatletycznych, odnosila mnóstwo zwycięstw. Startowała w biegach sztafetowych, w skokach, pchała kulą.⁸ Warto podkreślić, że do 1928 r. na igrzyskach nie odbywały się kobiece konkurencje lekkoatletyczne. Uważano, zresztą za twórcą igrzysk baronem Pierre'em de Coubertinem, że szkodzi kobietom. Konopacka obaliła ten mit. Nawet podczas zawodów poruszała się z wyjątkową gracją, wyróżniono ją tytułem Miss Igrzysk.⁹

„Zaczęło się po prostu z zamięłowania do ruchu, z zamięłowania do przyrody. Ciekawość kazała rzucić, biegać, próbować. Po prostu z radości życia, z młodości, z przygody i z tego wszystkiego z czego sport się powinien składać. Jak wzięłam dysk, to okazało się, że po paru razach padł rekord Polski. No to już wtedy kazali mi trochę trenować. i tak się zaczęło” – o swoich początkach w rzucie dyskiem opowiadała Halina Konopacka.

Wszechstronna i piękna

Z pewnością nie mieściła się ona w ciasnym stereotypie sportsmenki. Była piękną kobietą, nosiła się niesłychanie elegancko, stąd przy okazji różnego rodzaju zawodów była prawdziwą ozdobą stadionów. „Wystarczyłoby przypomnieć z kroniki życia towarzyskiego II Rzeczypospolitej długą listę prominentnych osobowości, w tym jednego premiera, które szalały za tą” - jak pisała ówczesna prasa – „kobietą posągowej urody”. Sport uprawiała czynnie tylko do 1931 roku, poprzestając na ruchu dla zdrowia. Gdy Ignacy Matuszewski, minister skarbu II RP poślubił Konopacką w 1928 roku, Antoni Słonimski zauważył, że jeszcze żaden rząd w historii nie mógł się pochwalić takim „mężem silnej ręki”.

⁸ [Oni ruszyli po złoto. Polscy bohaterowie Igrzysk \(polskieradio.pl\)](http://polskieradio.pl)

⁹ [Halina Konopacka. Mistrzyni | Newsweek](http://Newsweek)

„Dowcipna, dobrze wychowana, wspinała kobieta” – mówi prof. **Anna Nasiłowska**. Przez rok była redaktorem naczelnym pisma „Start”. Aktywnie działała w polskim ruchu olimpijskim. Równie mocno jak sport pochłaniała ją pisanie wierszy oraz malarstwo. Jej twórczość publikowana była w „Wiadomościach Literackich” i „Skamandrze”. Wydany w 1929 roku tomik jej poezji: „Któregoś dnia” stał się modną, czytaną na salonach lekturą.

We wrześniu 1939 roku brała udział w dramatycznej i udanej akcji przewozu do Francji zasobów polskiego złota.¹⁰ Mąż Konopackiej otrzymał rozkaz nadzorowania ewakuacji na Zachód depozytu 75 ton złota z Banku Polskiego. Konopacka od dawna pasjonowała się motoryzacją (co przed wojną nie było domeną kobiet). Była doskonałym kierowcą. Mąż poprosił ją, by prowadziła jedną z ciężarówek złotego konwoju. To nie była łatwa podróż. w Polsce trzeba było unikać ostrzałów samolotów Luftwaffe. Cudem zdążyli opuścić granicę przed inwazją sowiecką 17 września. Przez Rumunię ładunek dotarł do Stambułu, stamtąd statkiem do Bejrutu i do Francji. „Nazwano mnie podwójnie złotą” – mówiła potem żartem mistrzyni, gdy misja zakończyła się powodzeniem. Polskie złoto uratowała, niestety jej własne, olimpijskie zostało jej skonfiskowane gdy ją i jej męża aresztowano na granicy francusko – hiszpańskiej. Dzięki uzyskanym wizom amerykańskim udało im się wyjechać do USA. H. Konopacka zmarła w 1989 r.¹¹

Niektóre wypowiedzi Haliny Konopackiej:

„Z chwilą gdy przekraczam białą obręcz boiska, uzyskuję spokój. Nie widzę, nie słyszę, co się wokoło mnie dzieje. Myśl moja koncentruje się koło małej chorągiewki znaczącej rekord. Im poważniejsze zawody, tym lepsze osiągam wyniki”

„Sportu bez entuzjazmu nie rozumiem. z potrzeby, na chłodno można uprawiać gimnastykę zdrowotną, w sporcie koniecznym jest zapał. Uprawiać sportu od niechcenia nie można.”

„Z chwilą gdy wkłada się kostium sportowy [pisownia oryginalna], przypomnieć sobie należy swój największy sukces. Ćwicząc - myśleć, aby go powtórzyć. Każdy skok, każdy rzut, choć na „pół sił”, wykonywany być musi z całą starannością i z zapałem. Znudzona twarz zawodnika na treningu to dowód, że trenować nie umie. Nie będzie też zbierał plonów swojej pracy. Najważniejszym celem treningu jest opanowanie zupełnie ciała przez wolę.”¹²

Potrafiła być słodka, ale miała też charakter. w dniu startu olimpijskiego była tak zdeenerwowana, że podczas śniadania rąbnęła talerzem jajecznicę o podłogę. a lubiła, gdy podawano jej jajecznicę z... 15 jaj.

¹⁰ [Oni ruszyli po złoto. Polscy bohaterowie Igrzysk \(polskieradio.pl\)](#)

¹¹ [Halina Konopacka. Mistrzyni | Newsweek](#)

¹² [Złote myśli Haliny Konopackiej | Portal i.pl](#)

Gr. 3

Przeczytajcie tekst. Na jego podstawie opracujcie wywiad albo inną formę, który przedstawicie tak, jakbyście prezentowali coś na kanale YT. Przedstawcie waszego bohatera i inne związane z jego historią postacie tak, by widzowie Waszego kanału mogli zobaczyć, czy dane osoby reprezentowały czy też nie idee Olimpizmu i „fair play”.

Na przygotowanie formy prezentacji macie 15 minut, na prezentację 5 minut.

NATALIA PARTYKA

Polska tenisistka stołowa. Pomimo swej niepełnosprawności (urodziła się bez prawego przedramienia) rywalizuje z zawodniczkami pełnosprawnymi, jak też z zawodniczkami z niepełnosprawnościami. Trzykrotna uczestniczka Igrzysk Olimpijskich, pięciokrotna złota medalistka paraolimpiady.

Jakie były pani pierwsze marzenia? Nie pamiętam. Dzieciństwo kojarzy mi się ze sportem, ponieważ zaczęłam grać bardzo wcześnie. Miałam dużo szczęścia – znalazłam się wśród fajnych osób, które we mnie uwierzyły, zobaczyły coś we mnie i poświęciły mi czas. Trafiłam do klubu zawodników pełnosprawnych MRKS Gdańsk. z pełnosprawnymi w Gdańsku trenowałam na co dzień, a z niepełnosprawnymi jeździłam na obozy. Miałam okazję zobaczyć mnóstwo ludzi z różnymi niepełnosprawnościami, którzy cieszą się życiem, normalnie i fajnie funkcjonują, uprawiają sport, bawią się tym. Nie byli to ludzie smutni i nieszcześliwi. Dawali mi dobry przykład. z kolei w klubie z pełnosprawnymi miałam fajną grupę treningową, dużo kolegów i trenerów, którzy we mnie wierzyli.

Czy wynik sportowy jest dla pani najważniejszy? Wynik sportowy jest zawsze ważny, ale teraz nie jest już sprawą życia i śmierci. Dziś podchodzę do tego spokojniej, do tego również trzeba dorosnąć. Myślę, że im dłużej jest się w sporcie, im więcej porażek i zwycięstw się przeżyło, tym większą ma się świadomość, że wynik końcowy nie zawsze jest najważniejszy, że nie zawsze uda się zrealizować swój plan. Trzeba doceniać to, co osiąga się po drodze, nawet jeżeli nie uda się dotrzeć do wyznaczonego celu.

Czy to prawda, że porażka sportowa ma dużo większe znaczenie w procesie wychowawczym niż zwycięstwo? Jak najbardziej. Porażki nas kształtują, zwycięstwa motywują. Niezależnie od dyscypliny na początku głównie dostaje się po tyłku, bo mało się umie. Trafiają się oczywiście bardzo utalentowane osoby w różnych dyscyplinach, które szybciej zaczynają wygrywać. Czasem takie osoby nie mają pokory, respektu i nie potrafią przegrywać. Porażkę należy przyjąć jako nieodłączny element sportu. Czołowi zawodnicy świata we wszystkich dyscyplinach też przegrywają. Dziś wiem, że czasami wystarczy wygrać

z przeciwniczką, która jest lepsza od ciebie, nie wygrywając całego turnieju, aby być zadowoloną. Sposób gry, podejście do meczu pomimo porażki może być sukcesem, bo coś można zmienić. Moim zdaniem najlepszych sportowców wyróżnia to, że są skromni. Są też takie osoby, które wygrywają raz i „unoszą się ponad ziemią”, „nie mieszczą się w drzwiach”, ale to nie o to chodzi. Każdemu należy się szacunek. Jeżeli ktoś kogoś ograł, to znaczy, że w danym dniu, chwili był lepszy.

Czy znając jasne i ciemne strony uprawiania sportu wyczynowego, chciałaby pani, aby jej dzieci szły tą samą drogą? Gdybym miała dzieci, to z całą pewnością chciałabym, aby uprawiały sport. Chciałabym być taką mamą, która je do tego zachęca, ale nie zmusza. Zainspirować je, by same chciały¹³.

Oświadczenie Natalii Partyki w związku z nieprzyznaniem jej stypendium sportowego za osiągnięcia w 2012 (w tym roku była złotą medalistką paraolimpiady):

*W związku z coraz licześniejszymi komentarzami dotyczącymi decyzji władz Miasta Gdańska o nieprzyznaniu mi stypendium sportowego Miasta Gdańska na rok 2013 pragnę poinformować, że w zaistniałej sytuacji **nie będę podejmowała jakichkolwiek działań celem zmiany decyzji kompetentnego organu Urzędu Miasta Gdańska.** Jako sportowiec cenię sobie zasady fair play, więc z **pokorą przyjmuję takie stanowisko.***

*Będzie dla mnie ono wyzwaniem do jeszcze bardziej wytężonej pracy treningowej, do jeszcze większej samodyscypliny, aby moje osiągnięcia sportowe w kolejnych latach były na tyle cenne, abym w ten sposób mogła wypełnić wymagania określone w stosownych przepisach regulujących warunki otrzymywania takiego stypendium Mam również nadzieję, że aktualna dyskusja medialna **przyczyni się do zmiany statusu sportowców niepełnosprawnych w świadomości miejskich urzędników, a tym samym spowoduje zmiany** w regulaminach przyznawania sportowych stypendiów, tak aby również oni mogli być beneficjentami takiej formy wsparcia.*

*Urodziłam się w Gdańsku, mieszkam na stałe w Gdańsku i kocham Gdańsk, więc na pewno **nie będę się nigdzie przeprowadzała ze względu na tę sytuację, pomimo kilku kuszących propozycji.** Jestem również już od kilku lat członkinią klubu SZANSA-START Gdańsk. Fakt, że występuję w zawodach ligowych Polskiego Związku Tenisa Stołowego jako zawodniczka SKT Sochaczew wynika z prostej przyczyny, że **w Gdańsku nie ma żadnej drużyny, która gra w najwyższej klasie rozgrywek.** Jednocześnie chciałabym bardzo podziękować wszystkim, którzy w różny sposób i w różnej formie wyrażali swoje uznanie dla moich dotychczasowych sportowych dokonań. Cieszę mnie ono niezmiennie i dodają sił do dalszej pracy nad sobą, nie tylko w wymiarze czysto sportowym.*

¹³ Małgorzata Bronikowska, Michał Bronikowski Zjednoczeni w marzeniach. 17 historii na medal [Zjednoczeni_17.pdf \(olimpijski.pl\)](#)

Są one dla mnie inspiracją do nowych wyzwań i działań na rzecz popularyzacji sportu, w tym także tenisa stołowego, wśród wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem tych, dla których uprawianie sportu z różnych powodów jest utrudnione. ¹⁴

14 <http://gazetabaltycka.pl/promowane/natalia-partyka-z-pokora-przyjmuje-takie-stanowisko>

ZAŁĄCZNIK 3

Karta pracy dla grupy

Po obejrzeniu prezentacji poszczególnych grup (również swojej) przyznajcie poszczególnym postaciom „lajki” i „dyslajki” Macie od 0 do 100 „lajków” i „dyslajków” dla każdej z wymienionych postaci. Uzasadnijcie swój wybór, wybierzcie przedstawiciela, który zaprezentuje to pozostałym uczniom.

POSTAĆ	OCENA	UZASADNIENIE
STANISŁAW MARUSARZ		
HELENA MARUSARZÓWNA		
BRONISŁAW CZECH		
SEPP ROEHL		
SEPP WEILER		
ASBJØRN RUUD		
HALINA KONOPACKA		
NATALIA PARTYKA		
INNI NIEPEŁNOSPRAWNI SPORTOWCY		
GRUPA TRENINGOWA NATALII PARTYKI		
PROPOZYCJA GRUPY		
PROPOZYCJA GRUPY		
PROPOZYCJA GRUPY		
PROPOZYCJA GRUPY		

TYTUŁ: CZY PORAŻKA JEST ZAWSZE PORAŻKĄ CZYLI JAK ZROBIĆ LEMONIADĘ Z CYTRYNY?

CEL OGÓLNY: uświadomienie uczniom, że porażki i negatywne doświadczenia mogą mieć pozytywny wpływ na życie oraz na budowanie odporności psychicznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- wie, co oznaczają pojęcia: niepowodzenie, porażka, błąd,
- rozumie, że błędy nie muszą być porażkami,
- potrafi wskazać przykłady osób (sportowców), dla których niepowodzenia były źródłem budowania siły, charakteru i umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniami,
- potrafi dokonać refleksji nad swoimi sukcesami i porażkami,
- potrafi szukać konstruktywnych rozwiązań w radzeniu sobie z porażkami,

METODY I TECHNIKI:

Pogadanka, praca w grupach, refleksja, dyskusja.

Pomoce dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna
- karty pracy
- praca z tekstem (fragmenty wywiadów z polskimi sportowcami)

CZAS: 45 MIN.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie

(czas 2 min.)

Niejednokrotnie w naszym życiu doświadczamy różnych niepowodzeń. Nie udało nam się dostać do wymarzonej szkoły, zawiódł nas przyjaciel, ktoś był lepszy od nas w sportowych rozgrywkach, napisał lepiej sprawdzian. Może wydawać się, że ponosimy porażki. Czy zawsze jednak porażka jest porażką? Czy może nas czegoś nauczyć? To pytania na które zechcemy poszukać odpowiedzi podczas dzisiejszych zajęć.

(Uwaga – nauczyciel może witać wchodzących uczniów w drzwiach i proponować częstowanie się plasterkami cytryny. We wstępie nawiązuje wtedy, że nie lubimy porażek, unikamy ich, tak jak nie lubimy kwaśnej cytryny).

2. Rozróżnienie pojęć błąd, niepowodzenie, porażka – rozmowa kierowana,
przedstawienie definicji pojęć „błąd”, „niepowodzenie”, „porażka”
(czas 5 min.)

Prowadzący prowadzi rozmowę kierowaną, zadając uczniom pytania: „Czym jest błąd?”, „Czym jest niepowodzenie?”, „Czym jest porażka?”, „Czy różnią się od siebie, czy może oznaczają to samo?” „Czy zawsze błędy lub niepowodzenia są porażkami?”. Uczniowie udzielają odpowiedzi, prowadzący przedstawia słownikową definicję pojęć (slajd 1) i podsumowuje rozmowę (slajd 2,3).

Uwaga metodyczna: w podsumowaniu należy wyakcentować, że nie każde niepowodzenie lub popełniony błąd musi być w życiu człowieka porażką.

3. Sukcesy i porażki w życiu sportowców - praca w grupach
(czas 20 min)

- a. Uczniowie pracują w czterech grupach. Każda z grup otrzymuje kartę pracy (Załącznik nr 1), czytają fragment wywiadu ze sportowcem i pracując w grupie odpowiadają na pytania zawarte w karcie pracy:
 2. Jakich trudności doświadczył sportowiec?
 3. W jaki sposób sobie z nimi radził?
 4. Co pomagało sportowcowi w radzeniu sobie z tymi trudnościami?
 5. Jakie były efekty?
- b. Uczniowie w grupach krótko przedstawiają sylwetkę sportowca oraz wyniki wspólnej pracy.
- c. podsumowanie pracy w grupach przez nauczyciela

Uwaga metodyczna: Nauczyciel podsumowując ćwiczenie zwraca uwagę, że wszystkie przedstawione osoby musiały w swoim życiu pokonać wiele różnych trudności w drodze do sukcesu. Odwołując się do pracy uczniów podkreśla te cechy i działania, które prowadziły do pokonywania trudności i porażek.

Jeżeli Nauczyciel częstował uczniów cytryną, to kiedy grupy pracują, nauczyciel wrzuca plastry cytryny do dzbanka, dodaje cukier, zalewa wodą. Tak przygotowaną lemoniadę (może też mieć wcześniej przygotowaną i wyciąga gotowy dzbanek) rozlewa do papierowych kubeczków (nie musi być jej dużo, tak aby dla wszystkich starczyło). Podsumowanie kończy częstowaniem chętnych uczniów lemoniadą i zdaniem: „Porażki, błędy to takie cytryny. Same w sobie trudno przełknąć, ale jeżeli pochylimy się nad nimi i popracujemy, to może wyjść z tego pyszna lemoniada”. Uwaga! Uczniowie wcześniej nie powinni widzieć dzbanka.

4. Jak przekuć trudności w sukcesy? - praca indywidualna (karta pracy nr 2) połączona z dyskusją na forum grupy.

(czas 15 min.)

- a. Uczniowie indywidualnie wypełniają kartę pracy.
- b. Nauczyciel moderuje dyskusję w oparciu o przykłady zawarte w karcie pracy, podsumowuje dyskusję.

Uwaga metodyczna: w podsumowaniu nauczyciel podkreśla fakt, że na różne trudne sytuacje w naszym życiu możemy różnie spojrzeć i na nie zareagować. Każdemu przytrafiają się porażki. Możemy się poddać i być bierni, ale też wyciągnąć wnioski z naszych negatywnych doświadczeń i podjąć konstruktywne działania.

5. Podsumowanie zajęć

(czas 3 min.)

Uczniowie uzupełniają ćwiczenie on – line (slajd 4).

Nauczyciel przywołuje główną myśl z tego ćwiczenia (slajd 4).

Dzięki niepowodzeniom zyskujemy doświadczenie, nowe umiejętności a także wiedzę, czego unikać w przyszłości. To co najtrudniejsze spotyka nas zwykle na początku drogi. Doskonałym przykładem wzorowego ducha walki są sportowcy, którzy niejednokrotnie w drodze do sukcesów muszą pokonać wiele trudności. Nie poddając się udowadniają, że trudności i niepowodzenia, a nawet błędy które popełniamy możemy przekuć w siłę i sukces.

EWALUACJA:

Nieoceniały wyrażanych poglądów uczniów, ale ich zaangażowanie w pracę grupową i dyskusję.

KOMENTARZ METODYCZNY:

liczbę grup ustalamy zależnie od liczebności klasy. Jeżeli klasa jest liczna, dwie grupy mogą pracować na tym samym przykładzie wywiadu ze sportowcem.

KOMENTARZ KATECHETY:

„Mylić się jest rzeczą ludzką, jednak obstawanie przy błędzie jest diabelską [pomyłką]” (Cyceron). Nie ma człowieka, który nie popełnia błędów. w życiu wiary zdarzają się różne sytuacje, które są niepowodzeniem czy błędem. Do takich należy także grzech. w Ewangelii mamy wiele przykładów, kiedy Jezus zwraca uwagę, że ktoś grzeszy (kobieta przyłapana na cudzołóstwie, Zacheusz, czy nawet sam św. Piotr, kiedy zapiera się Jezusa). Wszyscy oni jednak wyciągnęli wnioski, podnieśli się ze swoich grzechów i poszli za Jezusem. Dla tych ewangelicznych postaci to właśnie ich błąd, jakieś niepowodzenie w życiu według Bożych przykazań, stało się przestrzenią, sytuacją w której spotkali się z dobrocią i miłością Pana Boga, dobrze je przeżyli i sami stali się apostołami, świadkami dobroci Pana Boga.

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA:

Paweł Fortuna, Pozytywna psychologia porażki. Jak z cytryn zrobić lemoniadę, GWP, Sopot 2010, s.291

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Czy porażka jest zawsze porażką czyli jak zrobić lemoniadę z cytryny?

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN w ramach Programu Wsparcia Edukacji

1

Slajd 1

Błąd - zachowanie lub postępowanie, które przyniosło niepożądane skutki.

Niepowodzenie - niepomysłne zakończenie czyjegoś działania.

Porażka - niepowodzenie w jakichś działaniach lub w określonej dziedzinie życia.

Wielki Słownik Języka Polskiego, www.wsjp.pl

slajd 1

Obraz: Gerda Altmann z Pasażery

Slajd 2

Nasze błędy lub niepowodzenia nie muszą być porażkami. Wiele zależy od naszego nastawienia i celów, które sobie wyznaczyliśmy. Jest takie powiedzenie „Uczymy się na błędach”. Każde doświadczenie może stać się dla nas lekcją, może dodawać nam siły do przezwycięzania niepowodzeń i budować naszą odporność psychiczną lub stać się naszą porażką. Droga do zwycięstwa lub porażki zaczyna się w naszej głowie.

slajd 2

Slajd 3

„Nie trafiałem do kosza podczas mojej kariery ponad dziewięć tysięcy razy. Przegrałem niemal trzysta meczów. Dwadzieścia trzy razy to do mnie należało oddanie decydującego rzutu i nie trafiłem. Ponosiłem w życiu porażkę za porażką. I właśnie dlatego odniosłem sukces ...”.

Michael Jordan

slajd 3

Steve Lipofsky at basketballphoto.com

Slajd 4

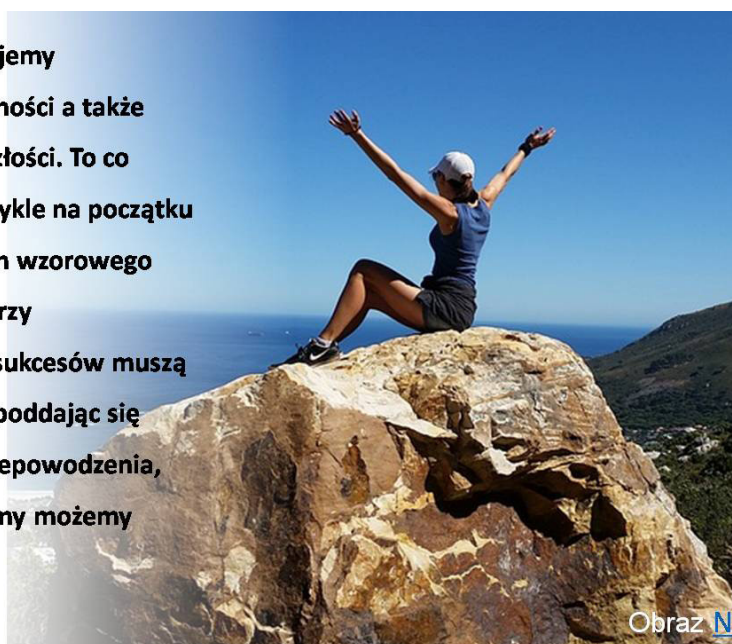

<https://learningapps.org/watch?v=pv66v3uhc22>

slajd 4

Slajd 5

Dzięki niepowodzeniom zyskujemy doświadczenie, nowe umiejętności a także wiedzę, czego unikać w przyszłości. To co najtrudniejsze spotyka nas zwykle na początku drogi. Doskonałym przykładem wzorowego ducha walki są sportowcy, którzy niejednokrotnie w drodze do sukcesów muszą pokonać wiele trudności. Nie poddając się udowadniają, że trudności i niepowodzenia, a nawet błędy które popełniamy możemy przekuć w siłę i sukces.

slajd 5

SPORTOWCY O SUKCESACH I PORAŻKACH

GRUPA 1.

Natalia Partyka

Polska tenisistka stołowa (ur. 27 lipca 1989 w Gdańsku). Jest pięciokrotną mistrzynią paraolimpijską oraz czterokrotną uczestniczką igrzysk olimpijskich. Reprezentantka kadry narodowej seniorek. Pomimo niepełnosprawności (urodziła się bez prawego przedramienia) rywalizuje w zawodach z zawodniczkami pełnosprawnymi i niepełnosprawnymi. (na podstawie https://pl.wikipedia.org/wiki/Natalia_Partyka, dostęp 23.11.2022.)

„Niepełnosprawność nigdy mnie nie ograniczyła” - fragment wywiadu przeprowadzonego przez Damiana Gajdę z Natalią Partyką

„Dziś odnosisz wielkie sukcesy, cieszysz się uznaniem trenerów. Ale droga, którą pokonałaś, żeby być teraz na szczycie, prowadziła krętymi ścieżkami. Gdybyś mogła podjąć decyzję: robię to po raz kolejny albo odpuszczam i zajmuję się czymś innym, co byś wybrała?”

Kiedy zaczynałam, byłam dzieckiem. Niczego nieświadomym, ale ciekawym, co może się wydarzyć. Kierowałam się intuicją i marzeniami. To one zawsze popychały mnie do przodu. w momentach zwątpienia, bo takie też się przecież zdarzały, pozwalały uwierzyć, że to, co robię, ma sens. Gdybym mogła wybrać jeszcze raz, jaką ścieżką pójść przez życie, podjęłabym tę samą decyzję. Oczywiście, ile mnie to tak naprawdę kosztowało, wiem tylko ja i najbliżsi. Sport wymaga poświęceń, rezygnacji z niektórych przywilejów życia, ale wiem, że warto było...”

Kiedy patrzysz z perspektywy czasu na swoją karierę, uważasz, że bardziej motywowały Cię sukcesy czy porażki?

W życiu sportowca są potrzebne i sukcesy, i porażki. Na początku więcej jest niepowodzeń. Zawsze powtarzam, że bez nich nie ma zwycięstw. Ważne, jakie lekcje wyciągniemy z tych trudnych momentów. Czego dzięki nim nauczymy się również o sobie.”

A jak Ty tłumaczyłaś sobie przegrane?

Myslałam: „Muszę zrobić wszystko, by więcej się tak nie czuć”. Gdy byłam młodsza, na pewno trudniej akceptowałam niepowodzenia. Nie chciałam podczas turnieju obserwować

gry zawodników z perspektywy widza. Bardzo mnie to bolało. Może nie umiałam poradzić sobie ze swoją ambicją? z wiekiem to się zmieniło – mam inne podejście do porażek. Wiem, że czasami trzeba przegrać dwa mecze, by potem odnieść kilka spektakularnych sukcesów. Całe nasze życie jest przecież lekcją (...)

Uważasz, że Twoja niepełnosprawność sprawiła, że paradoksalnie stałaś się silniejsza?

Myślę, że tak. Gdy zaczęłam brać udział w zawodowych turniejach, często słyszałam: „A ona? Po co pcha się między pełnosprawnych sportowców, skoro nie ma przedramienia?”. To bolało, ale też dawało siłę, kopniaka, że potrafię, że umiem, że dam radę. Paradoksalnie chyba dzięki temu przekraczałam kolejne granice, to mnie napędzało do jeszcze większej pracy nad sobą.”

Źródło: www.kobieta.pl/artukul/natalia-partyka-sukces-to-suma-porazek-210318125510,
dostęp 23.11.2022.

GRUPA 2.

Piotr Wyszomirski

Polski piłkarz ręczny, gra na pozycji bramkarza, reprezentant Polski, uczestnik Mistrzostw Świata i Igrzysk Olimpijskich.

(na podstawie https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Wyszomirski, dostęp 23.11.2022.)

„Trzeba walczyć o życie” – fragment wywiadu dla „Szlachetnej Paczki” przeprowadzonego z Piotrem Wyszomirskim przez Jakuba Marczyńskiego

„Pamiętasz najtrudniejszy moment? Dotkliwy upadek, porażkę?”

Nie muszę daleko szukać. Gdy grałem na Węgrzech, przeniosłem się z Csurgoi do Pick Segedyn. Miałem walczyć o pozycję pierwszego bramkarza w klubie, ale nie udawało się, dlatego trener dawał mi mocno w kość. Moja forma nie zachwycała. Nie mogłem pomóc drużynie, tak jak ja tego oczekiwałem, trenerzy, kibice.

I co wtedy czułeś?

Jestem bardzo emocjonalnym człowiekiem, dlatego to były dla mnie trudne chwile. Momentami nie miałem siły. Na szczęście mam wspierającą żonę i po długich rozmowach postanowiliśmy odezwać się do psychologa – Pawła Habrata, który bardzo mi pomógł. On, żona i modlitwa.

W jaki sposób z nim pracowałeś? Dawał ci konkretne wskazówki, jak radzić sobie z trenerem, ze swoimi emocjami?

Zacząłem pracować nad koncentracją. Nad tym, żeby nie przywiązywać uwagi do tych wszystkich „wskazówek” trenera. Ale nie zawsze byłem w stanie, bo jednak masz z nim kontakt wzrokowy, i słyszysz co, i w jaki sposób do ciebie mówi. Pamiętam, że po jednym z kompletnie nieudanych meczów trener tak mnie ochrzanił, że wróciłem do domu załamany. Powiedziałem wtedy do żony, że trzeba coś w życiu zmienić. Nie chciałem rezygnować, bo kocham piłkę ręczną, ale może przejść do innego klubu, zmienić otoczenie. Miałem po dziurki w nosie tego wszystkiego. Na szczęście teraz w Bundeslidze mam spokojnego trenera, który mi ufa. Trener Dujšebajew też nie należy do spokojnych ludzi, ale on potrafił rozgryźć moją psychikę, i nie było z jego strony żadnych krzyków. Nawet po beznadziejnym meczu z Niemcami, kiedy wpuściłem piłkę z jedenastego, czy dwunastego metra, po bloku. Myślałem wtedy „ciekawe, co mi teraz trener powie”. a on rzucił tylko: „Piotrek, to powinna być twoja piłka”. i tyle. Zupełnie inny człowiek. Dlatego zagrałem, jak zagrałem. Po tym przegranym meczu o brąz przytoczyłeś słowa pana Marka Piotrowskiego: „przychodzi w życiu człowieka czas, kiedy dźwiga krzyż naciągnięty bólem, cierpieniem, niespełnionymi marzeniami, brakiem radosnych perspektyw. Często ten krzyż go przygniata,

ciężko jest wtedy wstać, znaleźć sens dalszej egzystencji. Ale ja ci mówię, wstań i walcz. To twoje życie, twój największy skarb.”

Zawsze przed meczami staram się motywować muzyką i mądrymi słowami. Na ten cytat trafiłem przez przypadek, jeszcze gdy grałem na Węgrzech. Znalazłem też film „Wojownik”. Przez moją sytuację w klubie, ten cytat utknął mi w głowie. Pan Marek to prawdziwy wojownik. z takich ludzi należy brać przykład”

(Źródło: <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/pilka-reczna/piotr-wyszomirski-trzeba-walczyć-o-życie/gdgk5m0>, dostęp 23.11.2022.)

GRUPA 3

Zbigniew Bródka

Polski panczenista, mistrz olimpijski, specjalizujący się na dystansie 1500 m. Pierwszy Polak, który zdobył Puchar Świata w łyżwiarstwie szybkim (na dystansie 1500 m)[oraz mistrzostwo olimpijskie na tym dystansie.

(na podstawie https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Br%C3%B3dka, dostęp 23.11.2022.)

„Nigdy się nie poddałem” – fragment wywiadu ze Zbigniewem Bródką przeprowadzonego przez Tomasza Kalembę dla Onet.pl

Kiedy patrzy się na pana karierę, to miała ona wspaniałą historię. i nie mówię tylko o złotym medalu, bo ta historia jest najpiękniejsza. To była droga od zawodnika, którego nie chcieli w short tracku, do mistrza olimpijskiego w łyżwiarstwie szybkim. a na koniec kariery ten nieoczekiwany powrót.

Żeby zdobywać medale, to trzeba mieć bardzo silny charakter. Ja taki mam. Kiedy już skreślano mnie z reprezentacji short tracku, kiedy miałem problemy z kontuzjami, ja się nie poddałem, szukałem sobie miejsca i zdecydowałem się na długi tor. To był strzał w dziesiątkę, choć za to też trzeba było zapłacić ciężkimi treningami, nauką techniki. i tą ciężką oraz systematyczną pracą dotarłem do dwóch medali olimpijskich.

Co było punktem zwrotnym w pana karierze?

To był moment powrotu z igrzysk Vancouver, kiedy pomyślałem sobie, że na następne - do Soczi - jadę po medal. Równolegle starałem się myśleć o swojej pracy zawodowej. Rozpocząłem pracę w Państwowej Straży Pożarnej. To mi dało poduszkę bezpieczeństwa. Gdyby nie wypaliło w sporcie, to miałem gdzie wracać. To było dla mnie bardzo ważne. Później medale, które zdobyłem, ułatwiły mi dalszą drogę, ale miałem też świadomość, że oczekiwania były dużo większe.

Pana te sukcesy przytłoczyły?

— Nie. Byłem na to gotów. Miałem dokładnie zaplanowany okres od igrzysk w Soczi do tych w Pjongczangu. Chciałem znowu się pokazać z dobrej strony, ale kontuzja na trzy tygodnie przed startem w Pjongczangu mocno mnie ograniczyła. Pozostał niedosyt, złość sportowa, że nie wyszło, jak trzeba. Po tych igrzyskach byłem zmęczony. Chciałem odpocząć. Nie sądziłem jednak, że przerwa potrwa aż dwa lata.

Zebrał się pan jednak, wrócił do rywalizacji i jeszcze zakwalifikował się na igrzyska.

— Chciałem godnie pożegnać się z kibicami. Podjąłem próbę walki o igrzyska. i to się udało. Pomyśl pojawił się rok temu, a w realizację wszedł dopiero w maju. To jest naprawdę wielki wyczyn. Dlatego bardzo dziękuję wszystkim osobom, które mnie w tym wspierały. Szczególnie mojej rodzinie, która zrozumiała, że chcę dalej realizować tę pasję. Miałem też wielką pomoc Państwowej Straży Pożarnej. Zawsze miałem od nich zielone światło. Trafiałem na komendantów, którzy rozumieli moją potrzebę realizacji się także w sporcie. Teraz kończę karierę sportową i będę mógł się skupić tylko na służbie w PSP. Czuję się spełniony.”

(Źródło: <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/igrzyska-olimpijskie/polski-mistrz-olimpijski-zakonczyl-kariere-nigdy-sie-nie-poddalem/v1pqbe4>, dostęp 23.11.2022)

GRUPA 4

Czesław Stanisław Lang

Polski kolarz torowy i szosowy (ur. 17 maja 1955 w Kołczygłowach) – wicemistrz olimpijski oraz dwukrotny medalista szosowych mistrzostw świata, Kaszub. Po zakończeniu kariery sportowej działacz sportowy oraz organizator Tour de Pologne UCI World Tour, Tour de Pologne Amatorów, Skandia Maraton Lang Team oraz Tauron Lang Team Race.

(na podstawie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Czes%C5%82aw_Lang, dostęp 23.11.2022.)

„O wzlotach, upadkach i wielkiej mocy modlitwy” fragment wywiadu przeprowadzonego z Czesławem Langiem przez Marcina Jakimowicza

„Marcin Jakimowicz: Pamiętam obrazki z czasów, gdy moje dzieci uczyły się jeździć. Na trudnym podjeździe zrezygnowane rzucały rowerami. Pan też rzucił?”

Czesław Lang: Nie, nie rzucałem. Raczej schodziłem z roweru i pchałem go, ze świadomością, że gdy już zataszczę na górę, to będzie łatwiej. Będzie z górki. Jak w życiu: są góry i doliny, momenty, w których jest bardzo ciężko i trzeba nieść ze sobą ten ciężar, wierząc, że po burzy wyjdzie słońce. i to jest piękne. i w kolarstwie, i w życiu.

A co napędzało Czesława Langa, gdy na koszmarnie trudnym odcinku w głowie kołatała jedna myśl: „Dalej nie dam rady”. o czym Pan wtedy myślał?

Przede wszystkim o tym, że nie może być ciągle źle: „Będzie lepiej, zaciśnij zęby i wytrzymaj!”. Bardzo pomagała mi wówczas wiara. Mówię to z głębokim przekonaniem. Czułem opiekę Maryi. (...) Bez wiary nic nie ma sensu. Jasne, jako chrześcijanie odnosimy tę rzeczywistość do Boga, ale chodzi mi o wiarę w ogóle. Jeśli nie wierzyłem w powodzenie tego, co robię, nie zabierałem się za to. Jeśli nie miałbym wiary w to, że znajdę sponsorów, partnerów biznesowych Tour de Pologne, nie dałbym rady. Niektórzy nazywają to przeznaczeniem, a ja wierzę, że sprawia to Pan Bóg.

A ma Pan doświadczenie, że jest On specjalistą od zmiany przekleństwa w błogosławieństwo?

Oczywiście! Ileż razy to, co było dla mnie trudne i bolesne, okazywało się wygraną na loterii. Przeżyłem w sporcie różne momenty, wzloty i bolesne upadki. Najbardziej dramatyczny był wypadek na Wyścigu Pokoju, po którym niemal pół roku spędziłem w szpitalu. Miałem stracić rękę, zostałem wyrzucony z kadry. To był czas ogromnej walki wewnętrznej, gdy moją głowę bombardowały tysiące wątpliwości. Ale pozbierałem się, bo była we mnie ogromna sportowa złość, dlatego że mnie wykluczono. Postanowiłem, że zrobię wszystko, by pokazać, że wrócę. i wróciłem! Po tym doświadczeniu wygrałem Tour de Pologne, na olimpiadzie zdobyłem czwarte miejsce, wygrałem wyścig w Meksyku, właściwie

wygrywałem to, co chciałem. i co ciekawe, właśnie to bolesne doświadczenie otworzyło mi drogę do zawodowstwa. Gdyby nie ono, myślę, że zostałemby bardzo dobrym kolarzem, ale nie uprawiałbym kolarstwa zawodowo. Dopiero to otworzyło mi horyzonty na poznanie nowego świata, innego sposobu ścigania się. Zacząłem jeździć w największych wyścigach, w Tour de France, Giro d'Italia. Tam uczyłem się języków i zdobywałem doświadczenie, które później, gdy zacząłem organizować Tour de Pologne, przenieśliśmy nad Wisłę. a robię to już 30 lat! Błogosławiony wypadek... Tak dziś na to patrzę. Gdyby nie on, nie byłbym w tym miejscu, w którym jestem. Widzę w tym Boże prowadzenie. Przecież wydawało się, że wszystko jest już pozamiatane, stracone..."

(Źródło: <https://www.gosc.pl/doc/7866753>. Wstawaj, dostęp 23.11.2022)

1. Jakich trudności doświadczył sportowiec?

2. W jaki sposób sobie z nimi radził?

3. Co pomagało sportowcowi w radzeniu sobie z trudnościami?

4. Jakie były efekty?

KARTA PRACY nr 2

Jak przekuć błędy i porażki w siłę?

ZDARZENIE	CO MOŻE BYĆ PORĄŻKĄ?	CO MOŻE DAĆ NAM SIŁĘ I PRZYNIEŚĆ SUKCES?
NIE DOSTAŁAM/DOSTAŁEM SIĘ DO WYMARZONEJ SZKOŁY		
POMIMO TEGO, ŻE SIĘ PRZYŁOŻYŁAM/PRZYŁOŻYŁEM DO NAUKI KIEPSKO POSZEDŁ MI SPRAWDZIAN I DOSTAŁEM/ DOSTAŁAM ZŁĄ OCENĘ		
KOLEŻANKI/KOLEDZY Z KLASY NIE ZAPROSILI MNIE NA IMPREZĘ, NA KTÓREJ BYŁA WIĘKSZOŚĆ KLASY		
STRZELIŁAM/STRZELIŁEM GOLA DO WŁASNEJ BRAMKI I PRZEGRALIŚMY MECZ W MIĘDZYSZKOLNYCH ZAWODACH		
OKŁAMAŁAM/OKŁAMAŁEM RODZICÓW I SYTUACJA SIĘ WYDAŁA		
DOSTAŁAM/DOSTAŁEM „KOSZA” OD CHŁOPAKA/ DZIEWCZYNY		
TWÓJ WŁASNY PRZYKŁAD...		

TYTUŁ : KIEDY ZWYCIĘSTWO MA SMAK ZWYCIĘSTWA?

CEL OGÓLNY: uświadomienie uczniom, że osiągnięcie sukcesów i zwycięstw w sporcie i życiu nie może być oderwane od zasad fair play i świata wartości a prawdziwe zwycięstwo, to nie zawsze bycie pierwszym; wskazanie uczniom ich własnych zasobów i potencjału w osiąganiu sukcesów.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- wie czym jest sukces i jakie czynniki go warunkują,
- dostrzega związki przyczynowe pomiędzy działaniem a sukcesem,
- rozumie, że zwycięstwo to nie zawsze wygrana, ale zachowanie się „fair play”, pokonywanie swoich słabości i porażek,
- potrafi dostrzec związek pomiędzy kierowaniem się wartościami i osiągnięciem sukcesu,
- potrafi dostrzegać sukcesy w swoim życiu,
- zyskuje motywację do doskonalenia własnej osobowości.
- uczeń chce wiązać różne zwycięstwa rozwojem moralnym w swoim życiu i osiągnięciem przyswojonych wartości;

METODY I TECHNIKI:

Praca indywidualna, problem decyzyjny, ręka sukcesów i osiągnięć

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- szary papier lub arkusze flipcharta
- kartki A4
- markery (w różnych kolorach, po min. 4 /grupę)
- taśma (taka jak do pakowania paczek) lub masa mocująca, taśma klejąca,
- prezentacja multimedialna

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:**1. Wprowadzenie**

(czas 2 min.)

Nauczyciel wita uczniów w klasie i prosi:

- Proszę aby powstali ci, którzy lubią rosół.
- Proszę aby powstali ci, którzy dzisiaj nie spóźnili się do szkoły.
- Proszę aby powstali ci, którzy lubią kibicować.
- Proszę aby powstali co, którzy chcieliby odnieść sukces

Każdy z nas lubi w swoim życiu odnosić sukcesy i zwyciężać. Cieszymy się, kiedy jesteśmy dostrzeżeni i docenieni za naszą pracę, podjęty wysiłek, wytrwałość

2. Co zrobiłabyś/zrobiłbyś w tej sytuacji – problem decyzyjny

(czas 15 min.)

- Nauczyciel przedstawia hipotetyczne sytuacje i prosi uczniów by zdecydowali, jak by się w nich zachowali. Uczniowie na kartkach zaznaczają swoje odpowiedzi (karta pracy nr 1.)
 - Bierzesz udział w międzyszkolnych zawodach lekkoatletycznych. Zbliżasz się już do mety, przed Tobą jest dwóch zawodników. Nagle jeden z nich biegnący jako pierwszy potyka się i upada. Upadek wygląda groźnie. Zawodnik biegnący tuż za nim przystaje, aby zobaczyć co się stało. Ty masz możliwość wykorzystać szansę i być na mecie pierwszy. Co robisz w tej sytuacji? Biegniesz dalej czy pomagasz koledze?
 - Podczas klubowych zawodów kajakarskich kajak twojego kolegi - rywala przewraca się. Sytuacja wygląda niebezpiecznie. Wydaje się, że kolega może potrzebować pomocy. Jeśli się zatrzymasz i mu pomożesz inni Cię wyprzedzą. Jesteś już blisko mety i zwycięstwa. Przychodzi Ci myśl żeby płynąć dalej, bo za chwilę ktoś na pewno pomoże... Co robisz w tej sytuacji? Płyniesz dalej czy pomagasz koledze?
 - Wraz ze swoim przyjacielem bierzesz udział w maratonie biegowym. Przyjaciel wyprzedził Cię jakiś czas temu i jest w czołówce. Ty też masz szansę osiągnąć bardzo dobry wynik. Do mety zostało 200 metrów. Za Tobą biegnie kilku zawodników. Nagle zauważasz, że Twój przyjaciel oparł się o drzewo i nie ma siły biec dalej. Masz dylemat jak się zachować w tej sytuacji, biec dalej czy podać przyjacielowi ramię i pomóc mu dojść do mety. Jaką decyzję podejmujesz?

- b. Nauczyciel rozmawia z uczniami na temat udzielonych odpowiedzi. Pyta, dlaczego podjęli takie decyzje w przedstawionych sytuacjach. Następnie przedstawia autentyczne historie sportowców, którzy przeżyli podobne sytuacje:

3. Iván Fernández Anaya - nie zasłużyłem na zwycięstwo

(slajd 1 i 2) Na finiszu biegu przełajowego odbywającego się w hiszpańskiej Burladzie w 2012 roku kenijski medalista olimpijski Abel Mutai błędnie zidentyfikował oznaczenia trasy i sądząc, że minął już metę, będąc w rzeczywistości kilkadziesiąt metrów przed nią, zaczął zwalniać. Biegący za nim Hiszpan Iván Fernández Anaya zamiast pewnie wyprzedzić swojego rywala, próbował mu wyjaśnić że do mety został jeszcze kawałek. Gdy to nie poskutkowało, popchnął Kenijczyka i wskazał mu metę. Ten, początkowo zdezorientowany, po chwili oprzytomniał, dobiegł do linii końcowej i podziękował Hiszpanowi. „Nie zasłużyłem na zwycięstwo – mówił później w wywiadach Fernández Anaya – zrobiłem, co powinienem zrobić. To on zasłużył na zwycięstwo. Stworzył między nami dystans, którego nie nadrobiłbym, gdyby nie jego błąd”. O jego niezwykłym geście mówiły światowe media, a wideo z tego wydarzenia zdobyło setki tysięcy wyświetleń.¹⁵

Lawrence Lemieux – żeglarz z klasą

(slajd 3) 24 września 1988 roku w Korei Południowej odbywała się rywalizacja żeglarska w klasie Finn. Wśród zawodników był Kanadyjczyk **Lawrence Lemieux**. Rywalizacja trwała już kilkadziesiąt minut, Lemieux był drugi. Nagle wiatr nabrał na sile. Doświadczony żeglarz opanował sytuację. Jednak łódka sterowana przez singapurską parę: **Joseph Chan i Siew Shaw Her**, wywróciła się, a obaj zawodnicy wpadli do wody. Potrzebowali pomocy. w tym momencie Lawrence zboczył z wyznaczonej trasy i ruszył z pomocą. Wyciągnął obu na pokład i czekał na przybycie łodzi patrolowej, która odtransportowała poszkodowanych w bezpieczne miejsce. Do celu dotarł 22. Jego postawa nie przeszła bez echa. Najpierw docenili go kibice, oklaskując na stojąco. Następnie **Juan Antonio Samaranch** – ówczesny przewodniczący MKOl wręczył Kanadyjskiemu bohaterowi medal Pierre’a de Coubertina. Ponadto sportowiec zdobył honorowe drugie miejsce.¹⁶

Bracia Brownlee – ramię w ramię

(slajd 4) 19 września 2016 roku podczas końcowych metrów triathlonowych zawodów, rozgrywanych w ramach Pucharu Świata ITU w Cozumel **Jonathan Brownlee**, srebrny

¹⁵ <https://pl.aleteia.org/2020/08/23/ten-gest-przywraca-wiare-w-uczciwosc-zamiast-wygrac-wepchnal-rywala-na-mete/>

¹⁶ <https://historiasportu.info/2018/12/30/piekne-porazki-gdy-holduja-pokonany/>

medalista olimpijski z **Rio de Janeiro** miał problem aby dotrzeć do mety. Wyglądał na bardzo wyczerpanego, nogi odmawiały mu posłuszeństwa. Sytuację wykorzystał **Henri Schoeman** z RPA, który wyprzedził dotychczasowego lidera. Tuż za nim pojawił się **Alistair Brownlee, brat Jonathana**. Kiedy zorientował się w sytuacji nie zostawił młodszego brata. Złapał go za rękę, zarzucił na swoje ramie i wolniej niż dotychczas biegł z bratem do mety. Kibice patrząc na tą sytuację żywo wiwatowali. Liderujący Schoeman, być może myślał, że to jego finisz wzbudza taki aplauz. Dopiero kiedy skończył bieg i odwrócił się zobaczył co się stało. Zaczął klaskać. Kiedy bracia prawie osiągnęli metę Alistair zrobił jednak coś jeszcze. Tuż przed metą, zatrzymał się i niemal wpełznął Jonathana na metę, dzięki czemu młodszy z braci zajął drugie miejsce.¹⁷

Nauczyciel zadaje uczniom pytania:

Czy sportowcy ponieśli porażkę czy zwycięstwo?
Co decyduje o tym, że była to porażka lub zwycięstwo?
Co wpłynęło na to, że zostali uznani za zwycięzców?
Czy wygrana jest zawsze najważniejsza?

Podsumowanie ćwiczenia:

Nauczyciel podkreśla, że zwycięstwo jest prawdziwym zwycięstwem, kiedy gramy i zachowujemy się „fair play”, ale też wtedy, gdy w imię wyższych wartości potrafimy zrezygnować z „bycia pierwszym”. w życiu spotykamy wiele różnych sytuacji, w których prawdziwym zwycięstwem i sukcesem będzie pomoc drugiemu człowiekowi, walka ze swoimi słabościami, zrezygnowanie ze swoich ambicji dla wyższych ideałów czy wartości.

4. Kim jest prawdziwy zwycięzca? – praca w grupie

(czas 15 min.)

- a. Uczniowie otrzymują kartę pracy (załącznik nr 2) – „Człowiek sukcesu - zwycięzca”, pracują w 4-6 osobowych grupach. Ich zadaniem jest na graficznej postaci ludzika wpisać myśli i skojarzenia odnoszące się do cech i zachowań człowieka, o którym możemy powiedzieć, że odniósł sukces i jest zwycięzcą. Wyniki swojej pracy przedstawiają na forum.

Nauczyciel może skorzystać z wersji elektronicznej ćwiczenia – uczniowie tworzą chmurę wyrazów, która po wyświetleniu za pomocą projektora zostanie omówiona w taki sam sposób jak rysunek. (Polecamy do tego aplikację Mentimeter - wtedy cała klasa odpowiadając na pytanie tworzy jedna chmurę wyrazów. Link do instrukcji-wyjaśniającej jak to zrobić znajduje się we wskazówkach metodycznych.).

¹⁷ <https://historiasportu.info/2018/12/30/piekne-porazki-gdy-holduja-pokonany/>

- b. Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie zwracając uwagę, że sukces, który prowadzi do prawdziwego zwycięstwa to bardzo często efekt ciężkiej pracy, wytrwałości, cierpliwości, umiejętności dążenia do celu, ale też postępowanie zgodnie z zasadami.

5. Moje sukcesy i zwycięstwa - ręka sukcesów i zwycięstw

(czas 10 min.)

Uczniowie na kartce papieru odrysowują swoją dłoń, następnie na każdym palcu wpisują swoje sukcesy i zwycięstwa. Nauczyciel zwraca uwagę, że dla każdego sukces i zwycięstwo będą miały inny wymiar, warto dostrzegać nawet te małe rzeczy, które uznajemy za swój sukces. Często sukces składa się z małych rzeczy, często ta mała rzecz, jest początkiem osiągnięcia dużego sukcesu.

Uwaga! Wielu uczniów na skutek zaniżonej samooceny może mieć problem z wypisaniem sukcesów, warto, znając grupę, wcześniej przemyśleć co można komuś podpowiedzieć. Nie można dopuścić do sytuacji, w której uczeń nie wpisze swoich sukcesów.

6. Podsumowanie zajęć (slajd 5)

(czas 3 min.)

Nauczyciel krótko podsumowuje temat, podkreślając:

Prawdziwe zwycięstwo i sukces to nie zawsze wygrana. Nawet kiedy przegrywamy możemy być zwycięzca, jeśli potrafimy zachować się „fair play.”

EWALUACJA:

Podczas zajęć oceniamy zaangażowanie uczniów w wykonywanie zadań i dyskusję.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Nie oceniamy odpowiedzi uczniów podczas rozstrzygania problemu decyzyjnego, podkreślamy że każdy ma prawo do swoich poglądów, ale warto zastanowić się nad tym, dlaczego przedstawieni sportowcy zdecydowali się zrezygnować z walki o zwycięstwo.

Pracę w chmurze można zaprojektować w dowolnej aplikacji. Najszybciej dla nauczyciela oraz dla ucznia odbędzie się to w aplikacji Mentimeter. Wpisujemy polecenie takie samo jak przy wersji papierowej ćwiczenia „Wpisz myśli i skojarzenia odnoszące się do cech i zachowań człowieka, o którym możemy powiedzieć, że odniósł sukces i jest zwycięzcą.”

Link do instrukcji opisującej tworzenie chmury wyrazów na Mentimeter: [Mentimeter.pdf \(doskonaleniewsieci.pl\)](https://www.mentimeter.com/pl/dokumentacja/).

KOMENTARZ KATECHETY:

Św. Paweł – „W dobrych zawodach uczestniczyłem, bieg ukończyłem, wiary ustrzegłem” – ważne jest w naszym życiu wybieranie tego, co dobre, wytrwałość i zachowanie zgodne z wartościami. Do końca wartości, którym uwierzył i je głosił a była nimi Ewangelia. Św. Paweł, chociaż po ludzku wydawałoby się, że przegrał, bo jako wykształcony człowiek i obywatel Rzym miał przed sobą świetlaną przyszłość, a ostatecznie został uwięziony i poniósł śmierć męczeńską w Rzymie, i tym samym wygrał bo był wierny.

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA:

<https://pl.aleteia.org/2020/08/23/ten-gest-przywraca-wiare-w-uczciwosc-zamiast-wygrac-wepchnal-rywala-na-mete/>

<https://historiasportu.info/2018/12/30/piekne-porazki-gdy-holduja-pokonany/>

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Kiedy zwycięstwo ma smak zwycięstwa?

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN
w ramach Programu Wsparcia Edukacji

Slajd 1

Zamiast wygrać,
wepchnął rywala
na metę

„Nie zasłużyłem na
zwycięstwo, zrobiłem, co
powinienem zrobić. To on
zasłużył na zwycięstwo.
Stworzył między nami
dystans, którego nie
nadrobiłbym, gdyby nie
jego błąd”

Ivan Fernández Anaya

Obraz Herbert Bieser z Pixabay

slajd 1

Slajd 2

Zamiast wygrać, wepchnął rywala na metę

slajd 2

https://youtu.be/Dy_LxkRZEbl?t=31

Obraz Herbert Bieser z Pixabay

Slajd 3

Obraz Petra Stanley z Pixabay

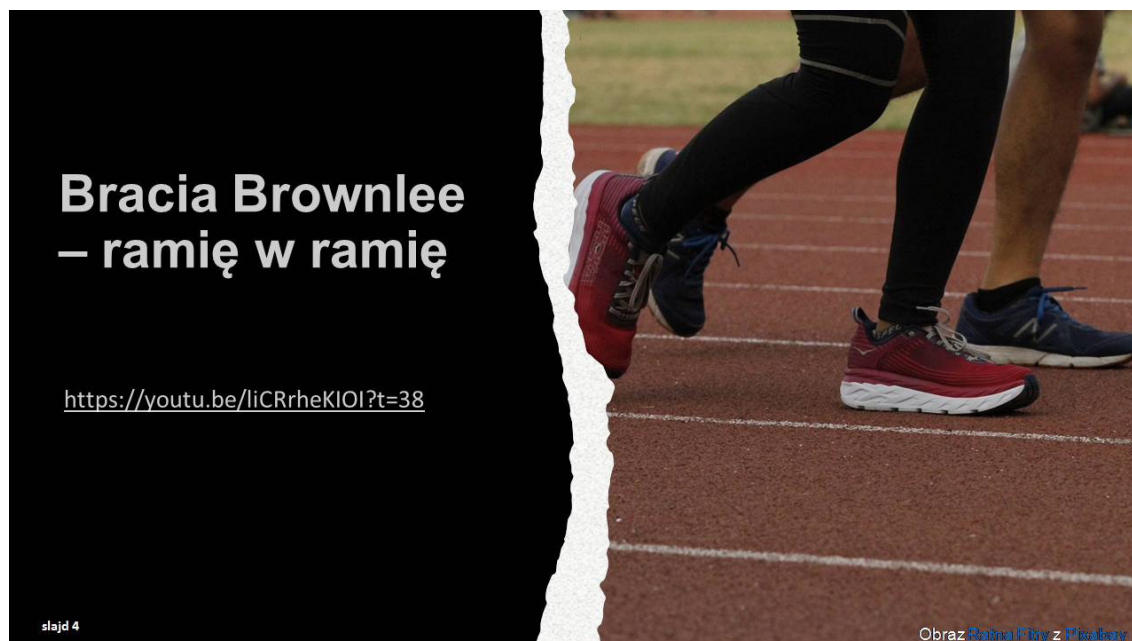
Lawrence Lemieux – żeglarz z klasą

Juan Antonio Samaranch – przewodniczący MKOL wręczył Kanadyjskiemu bohaterowi medal **Pierre'a de Coubertina**. Ponadto sportowiec zdobył honorowe drugie miejsce.

[\(7\) Watch](#) | [Facebook](#)

slajd 3

Slajd 4

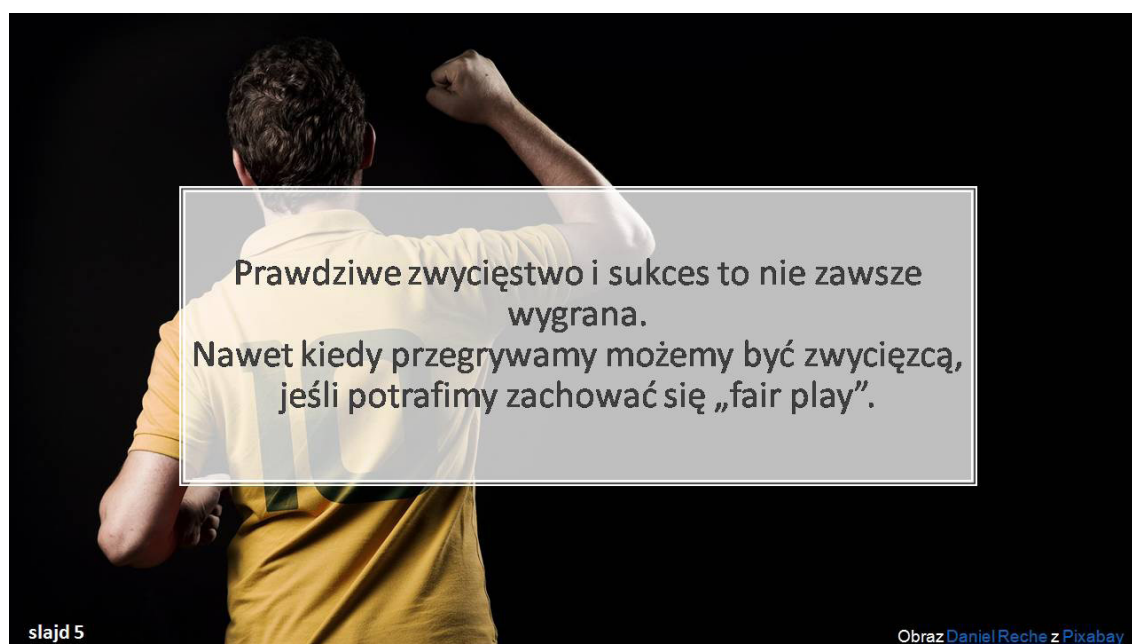
**Bracia Brownlee
– ramię w ramię**

<https://youtu.be/liCRrheKIOI?t=38>

slajd 4

Obraz [Robina Floy](#) z [Pixabay](#)

Slajd 5

Prawdziwe zwycięstwo i sukces to nie zawsze wygrana.
Nawet kiedy przegrywamy możemy być zwycięzcą,
jeśli potrafimy zachować się „fair play”.

slajd 5

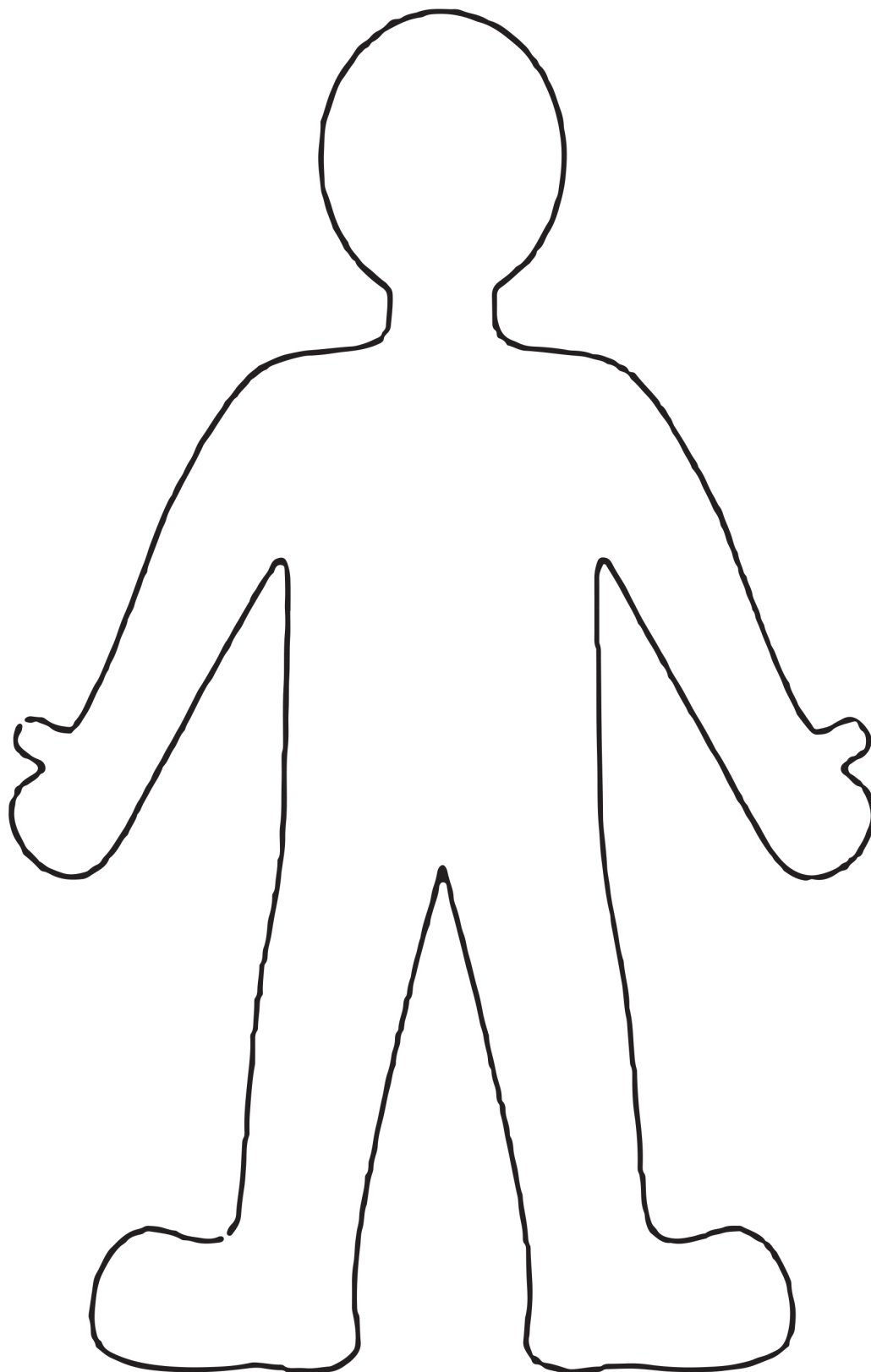
Obraz [Daniel Reche](#) z [Pixabay](#)

ZAŁĄCZNIK NR 1.

Postaw „x” przy wybranej odpowiedzi

BIERZESZ UDZIAŁ W MIĘDZYSZKOLNYCH ZAWODACH LEKKOATLETYCZNYCH. ZBLIŻASZ SIĘ JUŻ DO METY, PRZED TOBĄ JEST DWÓCH ZAWODNIKÓW. NAGLE JEDEN Z NICH BIEGNĄCY JAKO PIERWSZY POTYKA SIĘ I UPADA. UPADEK WYGLĄDA GROŹNIE. ZAWODNIK BIEGNĄCY TUŻ ZA NIM PRZYSTAJE, ABY ZOBACZYĆ CO SIĘ STAŁO. TY MASZ MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTAĆ SZANSĘ I BYĆ NA MECIE PIERWSZY. CO ROBISZ W TEJ SYTUACJI? BIEGNIESZ DALEJ CZY CZEKASZ NA ZAWODNIKA, KTÓRY BYŁ PIERWSZY?			
BIEGNĘ DALEJ		CZEKAM NA ZAWODNIKA, KTÓRY BYŁ PIERWSZY	
PODCZAS KLUBOWYCH ZAWODÓW KAJAKARSKICH KAJAK TWOJEGO KOLEGI RYWAŁA PRZEWRACA SIĘ. SYTUACJA WYGLĄDA NIEBEZPIECZNIE. WYDAJE SIĘ, ŻE KOLEGA MOŻE POTRZEBOWAĆ POMOCY. JEŚLI SIĘ ZATRZYMASZ I MU POMOŻESZ INNI CIĘ WYPRZEDZĄ. JESTEŚ JUŻ BLISKO METY I ZWYCIĘSTWA. PRZYCHODZI CI MYŚL ŻEBY PŁYNĄC DALEJ, BO ZA CHWILĘ KTOŚ NA PEWNO POMOŻE... CO ROBISZ W TEJ SYTUACJI? PŁYNIESZ DALEJ CZY POMAGASZ KOLEDZE?			
PŁYNĘ DALEJ		POMAGAM KOLEDZE	
WRAZ ZE SWOIM PRZYJACIELEM BIERZESZ UDZIAŁ W MARATONIE BIEGOWYM. PRZYJACIEL WYPRZEDZIŁ CIĘ JAKIŚ CZAS TEMU I JEST W CZOŁÓWCE. TY TEŻ MASZ SZANSĘ OSIĄGNAĆ BARDZO DOBRY WYNIK. DO METY ZOSTAŁO 200 METRÓW. ZA TOBĄ BIEGNIE KILKU ZAWODNIKÓW. NAGLE ZAUWAŻASZ, ŻE TWÓJ PRZYJACIEL OPARŁ SIĘ O DRZEWO I NIE MA SIŁY BIEC DALEJ. MASZ DYLEMAT JAK SIĘ ZACHOWAĆ W TEJ SYTUACJI, BIEC DALEJ CZY POMÓC PRZYJACIELOWI DOJŚĆ DO METY. JAKĄ DECYZJĘ PODEJMUJESZ?			
BIEGNĘ DALEJ		POMAGAM PRZYJACIELOWI I RAZEM DOCHODZIMY DO METY	

„Człowiek sukcesu - zwycięzca ”

Lub (do wyboru przez grupę)

TYTUŁ : RYWALIZACJA CZY WSPÓŁPRACA?

CEL OGÓLNY: kształtowanie postawy zdrowej rywalizacji oraz rozwijania umiejętności współpracy

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- potrafi wyjaśnić czym jest rywalizacja a czym współpraca,
- potrafi stosować zasady zdrowej rywalizacji,
- wie jakie są zalety współpracy,
- zna warunki dobrej współpracy w grupie,
- potrafi współpracować z innymi.

METODY I TECHNIKI:

Rozmowa kierowana, praca w parach, miniwykład, refleksja, dyskusja „4 kąty”

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna
- kartki A4
- mazaki, długopisy
- kartki z napisami „rywalizacja”, „współpraca”, „pół na pół”, „?”

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie

(czas 5 min.)

Nauczyciel wprowadza krótko w temat zajęć:

Dziś będziemy rozmawiać o rywalizacji i współpracy. Zastanowimy się czym jest rywalizacja (dążenie do wygranej, ubieganie się o pierwszeństwo przed kimś, dążenie do czegoś. To pragnienie bycia lepszym od kogoś), a czym współpraca (zdolność współdziałania z innymi, umiejętność pracy w grupie dla osiągnięcia wspólnych celów, umiejętność zespołowego rozwiązywania problemów i wykonywania wspólnych działań).

Porozmawiamy o tym czy rywalizacja może być czymś pozytywnym i jakie są warunki dobrej współpracy.

2. Ćwiczenie w parach „Bitwa na spojrzenia”

(czas 5 min.)

Uczniowie dobierają się w pary. Jeśli liczba uczniów w klasie jest nieparzysta do ćwiczenia włącza się nauczyciel.

Zadaniem uczniów jest rywalizacja związana z patrzeniem sobie w oczy przez 1 minutę, bez odrywania wzroku i mrugnięcia. Wygrywają osoby, którym uda się utrzymać wzrok i nie mrugnąć. Po upływie wyznaczonego czasu uczniowie dzielą się swoimi refleksjami.

Nauczyciel zadaje pytania:

- Czy podczas zadania pojawił się element rywalizacji?
- Czy chcieliście wygrać „za wszelką cenę”?
- Czy łatwo było wam „poddąć się” i nie rywalizować?
- Jak się czuliście „przegrywając”?
- Jak czuliście się „wygrywając”?

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie podkreślając, że rywalizacja jest czymś naturalnym zarówno w naszym życiu jak i w sporcie.

3. Wady i zalety rywalizacji – mini wykład

(czas 5 min.)

Nauczyciel krótko przedstawia wady i zalety rywalizacji (slajd 1, 2) podkreślając, że ważna jest „zdrowa rywalizacja” (slajd 3), która może przynieść korzyści, ale nas nie wyniszcza.

4. Ćwiczenie w parach - „Powiedz mi jak to zrobić”

(czas 12 min.)

Uczniowie pracują w parach. Jedna osoba ma zamknięte oczy, jej zadaniem jest na podstawie poleceń i wskazówek wydawanych przez osobę z pary, odtworzenie rysunku z elementami graficznymi (załącznik 1). Zadaniem uczniów jest jak najlepiej ze sobą współpracować. Ważne jest by osoba rysująca nie otwierała oczu do zakończenia rysowania. Po zakończonej pracy uczniowie prezentują swoje rysunki i dzielą się refleksjami dotyczącymi pracy w parach. Nauczyciel zadaje pytania:

- Jak układała się współpraca między wami?
- Co wpływało na dobrą współpracę?
- Co ją zakłócało?

- Co mogłoby poprawić waszą współpracę?

Podsumowuje ćwiczenie przedstawiając zalety współpracy (slajd 4).

5. Rywalizacja i współpraca w sporcie w życiu - film i refleksja

(czas 5 min.)

Nauczyciel wyjaśnia, że ważne są obie postawy i mogą ze sobą współistnieć. Prezentuje film „Historia pewnej rywalizacji”. <https://www.youtube.com/watch?v=DgW0-RhQdQ4> Po zakończonym filmie nauczyciel prowadzi rozmowę na temat rywalizacji, prosi uczniów by podali przykłady „zdrowej rywalizacji” w sporcie oraz życiu codziennym. w rozmowie z uczniami podkreśla, że w rywalizacji i współpracy ważny jest wzajemny szacunek i uznanie dla przeciwnika oraz osób z którymi współpracujemy.

6. Dyskusja Czym się kieruję? - 4 kąty

(czas 8 min.)

Nauczyciel w czterech kątach sali rozkłada jedną z kartek z napisem „rywalizacja”, „współpraca”, „pół na pół”, „?”. Uczniowie podejmują decyzję do którego kąta się udają. w zebranej grupie rozmawiają na temat swojego wyboru (4- 5 minut). Po upływie wyznaczonego czasu wracają na swoje miejsca, na forum dzielą się refleksjami i wnioskami z przeprowadzonej dyskusji. Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie odnosząc się do dokonanych przez uczniów wyborów.

7. Zakończenie zajęć

(czas 5 min.)

Podziękowanie uczniom za udział w zajęciach i aktywność. Nauczyciel jeszcze raz podkreśla, że rywalizacja zawsze powinna być oparta o zdrowe zasady. Zachęca uczniów by byli nastawieni nie tylko na rywalizację, ale też współpracę, która ma wiele zalet i potrafi przynieść wiele satysfakcji. Uczniowie mogą rozwiązać quiz podsumowujący lekcję (slajd 6).

EWALUACJA:

Oceniamy zaangażowanie uczniów w zajęcia, nie oceniamy ich poglądów dotyczących rywalizacji i współpracy.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Zachęcamy uczniów do zaangażowania w proponowane ćwiczenia oraz otwartości w wyrażaniu własnego zdania.

KOMENTARZ KATECHETY:

Tematykę rywalizacji odnajdujemy także w Biblii. „Niezdrowa rywalizacja”, której źródłem jest zazdrość prowadzi do grzechu (historia Kaina i Abla, historia Józefa i jego braci). w Nowym Testamencie Pan Jezus odnosząc się do uczniów, którzy pytali kto jest wśród nich pierwszy i najważniejszy odpowiada, że kto chce być pierwszym powinien być „ostatnim i sługą wszystkich”. w naszej postawie wobec bliźnich nie powinniśmy się wywyższać, ale być pokorni.

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA:

<https://pl.aleteia.org/2019/03/22/fabianski-kontra-szczesny-dwaj-przyjaciele-z-bramki/>

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Rywalizacja czy współpraca?

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

JAKUB BŁASZCZYKOWSKI

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN
w ramach Programu Wsparcia Edukacji

Slajd 1

Korzyści rywalizacji

Pomaga osiągać cel

Motywuje

Kształtuje charakter

Pomaga odkrywać nasze słabe i silne strony,

Pomaga się rozwijać i odkrywać nowe uzdolnienia,

Uczy kreatywności i pracowitości,

Uczy wytrwałości w dążeniu do celu.

Obraz: Shutterstock / Pixabay

slajd 1

Slajd 2

Powoduje konflikty,

Może przyczynić się do zniszczenia relacji międzyludzkich,

Doprowadza do zakłóceń,

Może spowodować problemy z komunikacją,

Zamiast wykonywać zadania, zajmujemy się pograżeniem przeciwnika, przez co jesteśmy mniej efektywni i osiągamy gorsze wyniki,

U wielu osób, które przegrywają zmniejsza motywację i chęci do dalszego działania,

Zaniża naszą samoocenę,

Może negatywnie wpłynąć na nasze zdrowie psychiczne.

Wady rywalizacji

slajd 2

Obraz Hebi B. z Pixabay

Slajd 3

— Zdrowa rywalizacja

Pozytywnie wpływa na naszą działania, pomaga nam w sposób uczciwy, w zgodzie ze sobą i innymi osiągnąć wyznaczony cel.

Motywuje nas i napędza.

W zdrowej rywalizacji nie działamy kosztem innych, nie utrudniamy sobie wzajemnie i nie dążymy do celu za wszelką cenę...

Kiedy „zdrowo rywalizujemy” umiemy odnosić nasze własne sukcesy, ale też mieć uznanie i szacunek do sukcesów innych osób. Jesteśmy przekonani, że nawet gdy „przegrywamy”, to nie przegrywamy, ponieważ zdobywamy cenną wiedzę i doświadczenie.

Obraz Pexels z Pixabay

slajd 3

Slajd 4

Buduje międzyludzkie więzi,

.Wpływa na efektywność wykonania zadania,

.Wpływa na zwiększenie kreatywności,

.Uczy słuchania innych,

.Zwiększa zaangażowanie i aktywność,

.Zwiększa chęci do działania,

.Przyczynia się do powstania efektu synergii,

.Daje poczucie wspólnego sukcesu.

Zalety współpracy

slajd 4

Obraz Henning Westerkamp z Pixabay

Slajd 5

Historia pewnej rywalizacji

Fabiański kontra Szczęsny

<https://www.youtube.com/watch?v=DgW0-RhQdQ4>

slajd 5

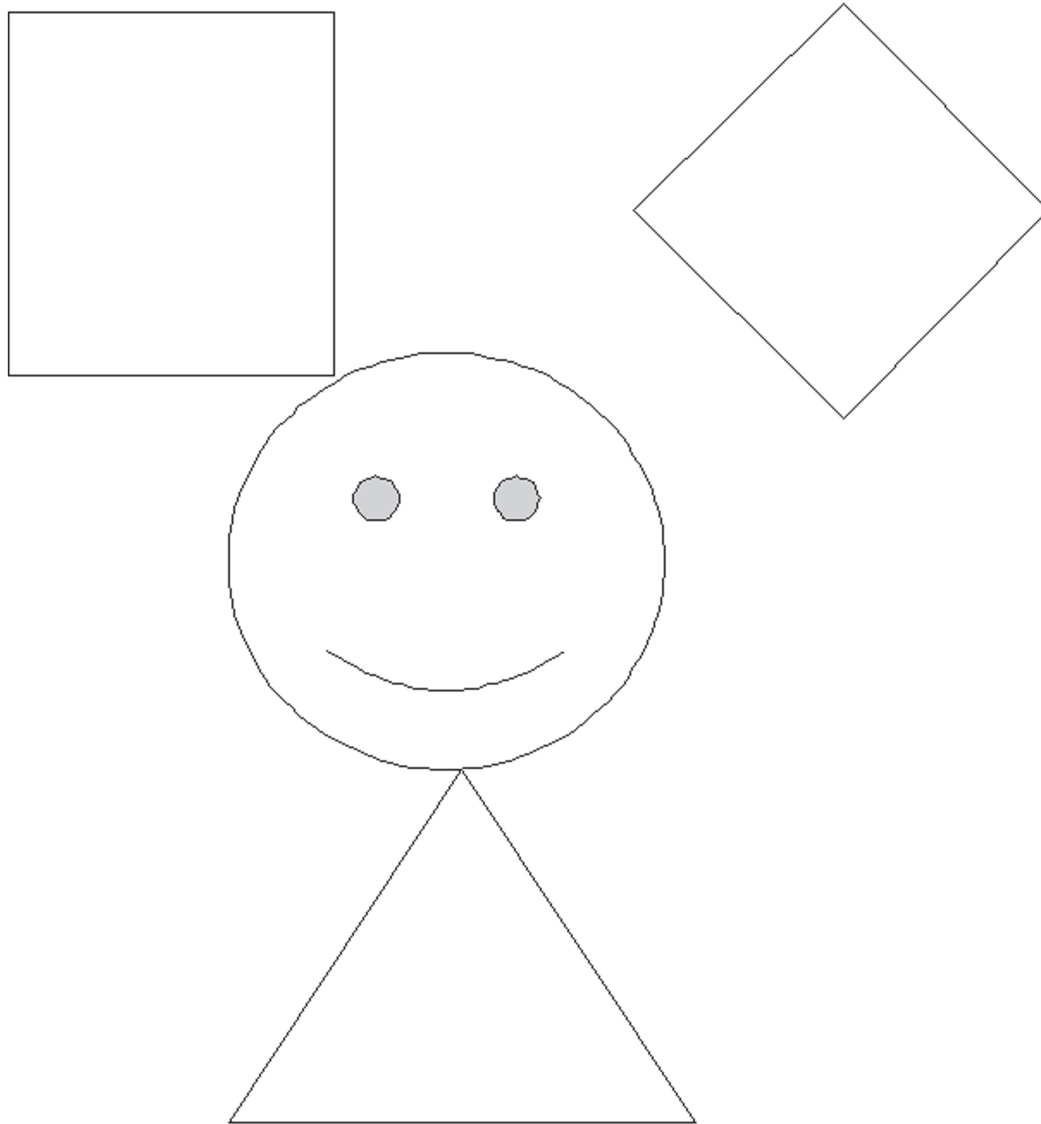
Obraz Philip Kofer z Pixabay

Slajd 6

<https://learningapps.org/watch?v=pz55pew9322>

slajd 6

TYTUŁ : POKONAĆ SAMEGO SIEBIE

CEL OGÓLNY:

Uświadomienie uczniom, że pokonywanie własnych słabości i trudności jest nieodłącznym elementem życia każdego człowieka (rozwoju w drodze ku dojrzałości).

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- wie, że pokonywanie trudności buduje naszą odporność psychiczną,
- rozumie, że pokonywanie słabości może być źródłem siły,
- znajduje różne rozwiązania w radzeniu sobie z trudnościami.

METODY I TECHNIKI:

Wizualizacja, praca indywidualna, praca w grupach, prezentacja, refleksja, zdania niedokończone.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna
- karty pracy

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel we wstępie nie podaje tematu lekcji. Zaprasza uczniów do wykonania ćwiczenia.

2. Wizualizacja

(czas 5 min.)

Podczas dzisiejszych zajęć chcę was zaprosić na pewną wędrówkę.

Proszę by każdy wyobraził sobie, że wyrusza w góry. Jest piękna pogoda, a ty wyznaczyłaś/wyznaczyłeś sobie cel – zdobycie szczytu. Początkowo wędrówka jest bardzo

przyjemna, świeci słońce, wieje ciepły wiatr, jesteś wypoczętą/wypoczęty, masz dużo siły i energii. z czasem zaczynasz odczuwać zmęczenie i znużenie pokonywaną trasą. Wyrusząc widziałeś/widziałeś szczyt, teraz idziesz lasem, po kamieniach pod górę, wydaje się, że ta wędrówka nie ma końca. Niebo się zachmurza, zaczyna padać drobny deszcz, na dodatek zaczynają cię uwierać buty. Tracisz motywację do dalszego wędrówania... Co robisz w tej sytuacji? Poddajesz się i zawracasz z drogi czy idziesz dalej? Jeśli się poddasz co stracisz? Co zyskasz, jeśli pójdziesz dalej? Co lub kto może Ci pomóc w tej wędrówce?

3. Praca w grupach

(czas 15 min.)

Uczniowie pracują w 4-6 osobowych zespołach. Wspólnie wypełniają kartę pracy odpowiadając na zawarte w niej pytania:

- Co może pomóc w górskiej wędrówce na etapie przygotowania do niej?
- Co stracisz, jeśli zrezygnujesz z dalszej wędrówki?
- Co zyskasz, jeśli zdecydujesz się pójść dalej
- Co lub kto może ci pomóc w osiągnięciu wyznaczonego celu? (załącznik 1).

Wyniki pracy przedstawiają na forum.

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie podkreślając, że wędrówka w górach jest metaforą ludzkiego życia. Czasem wędrówka jest bardzo przyjemna i łatwa, niekiedy pojawiają się trudności, zniechęcenie, trzeba wykonać wysiłek, czasami tracimy cel z oczu, jednak wytrwałość i pokonanie trudności pozwala nam go osiągnąć. Rodzi się w nas poczucie satysfakcji, sukcesu, wychodzimy „silniejsi”.

4. Praca indywidualna (refleksja) i rozmowa w parach

(czas 5 min.)

Nauczyciel prosi uczniów byprzypomnieli sobie sytuację, która była dla nich trudna, a z którą sobie poradzili. Zadaje pytania, na które uczniowie odpowiadają indywidualnie

- Jaka to była sytuacja?
- Jakie uczucia i emocje Ci towarzyszyły?
- Co pomogło ci w przezwyciężeniu tej sytuacji?
- Jak się wtedy czułaś/czułeś?(załącznik 2):

Po indywidualnej refleksji uczniowie rozmawiają w parach na temat swoich doświadczeń, następnie chętne osoby dzielą się swoimi przemyśleniami na forum. Uwaga, ważne, by uczniowie dobrali się w pary z osobami, do których mają zaufanie.

5. Miniwykład

(czas 10 min.)

„Pokonywanie siebie” jest bliskie także sportowcom. Wielu z nich mówi, o różnych trudnych doświadczeniach i momentach w swoim życiu, kiedy napotykali trudności, z którymi musieli sobie radzić.

Nauczyciel przedstawia przykłady sportowców, którzy „pokonali samych siebie” (załącznik 3) oraz slajdy z cytataми ich wypowiedzi (slajd 2-6):

- Janusz Górski - triathlonista,
- Jerzy Kukuczka - himalaista,
- Marek Kamiński – podróżnik ekstremalny
- Janek Mela – niepełnosprawny podróżnik.

Nauczyciel pyta, czy uczniowie znają inne podobne osoby ze świata sportu?

Podsumowując ćwiczenie nauczyciel podkreśla, że każda z tych osób zmagala się z jakimś zewnętrznymi trudnościami czy przeszkodami, ale przede wszystkim w realizacji zamierzonych celów przechodziła drogę „pokonania samego siebie” – wewnętrznych oporów, ograniczeń, zniechęcenia, wątpliwości w powodzenie przedsięwzięcia, spadku motywacji, itp.

6. Podsumowanie i zakończenie zajęć

(czas 10 min.)

Uczniowie rozwiązują krzyżówkę. (<https://learningapps.org/watch?v=pywep4a4322>). Ponieważ jest dość trudna, mogą to robić w parach, Nauczyciel może wprowadzić opcję poszukiwania odpowiedzi w internecie.

Na zakończenie zajęć uczniowie kończą zdanie „Z dzisiejszej lekcji wynoszę... Mogą zrobić to poprzez wypowiedź (rundka, rundka dla chętnych, mówiąca ściana lub na aplikacji Mentimeter)

Nauczyciel dziękuje za udział w zajęciach i zaangażowanie w lekcję.

EWALUACJA

Nie oceniamy informacji zwrotnej uzyskanej od uczniów, dziękujemy za wypowiedzenie swojej refleksji. Jeśli, któryś z uczniów nie chce udzielić informacji zwrotnej nie nalegamy.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Podczas zajęć zachęcamy uczniów do otwartości w dzieleniu się swoimi doświadczeniami. Podkreślamy, że każdy z nas w życiu mierzy się z różnymi trudnościami, a „pokonywanie siebie” jest nieodłączną częścią życia człowieka.

KOMENTARZ KATECHETY:

„Per aspera ad astra” – Przez ciernie to gwiazd. (Wergiliusz) to na pewno motto wielu świętych, którzy na swojej drodze spotykali trudności, które po ludzku były do przejścia: np. św. Jan od Krzyża czy św. Teresa z Avila, których praktycznie wyrzucano z zakonów, a ostatecznie byli wierni swoim wartości i doprowadzili do głębokiej, duchowej reformy zakonów. Niełym przykładem może też być św. Stanisław Kostka. Bardzo chciał być jezuitą, a wszyscy wkoło kładli mu kłody po stopy. On wierny swojemu głębokiemu przekonaniu osobiście, na piechotę udał się do Rzymu i tam został włączony do Towarzystwa Jezusowego i zmarł w opinii świętości jako osiemnastolatek. Pokonywanie „siebie samego” w życiu chrześcijanina to walka z grzechem, nieustanne nawracanie się i szukanie źródła „siły” w sakramentach.

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA

Łukasz Grass, Najlepszy. Gdy słabość staje się siłą, Ringier Axel Springer Polska sp. z o.o., 2017.

Jerzy Kukuczka, Mój pionowy świat, Fundacja Wielki Człowiek, 2014.

Marek Kamiński, Idź własną drogą, Kraków 2017.

<https://jerzykukuczka.com/pl/fundacja/>

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Pokonać samego siebie

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN
w ramach Programu Wsparcia Edukacji

1

Slajd 1

Slajd 1

Obraz RUSZTU BOZKUŚ z Pixabay

Slajd 2

Przełamalem granicę upodlenia, ale
wzniosłem się również na wyżyny swoich
możliwości. Dokonanie niemożliwego zajęło
mi sześć lat, ale czymże jest te sześć lat w
obliczu czternastu ładowania w żyłę,
wszystkich historii, które spotkały mnie w
życiu, i tego, co jeszcze miało się
wydarzyć?”

Jerzy Górski

Je

slajd 2

Autorstwa Ralf Lotys (Sicherlich), CC BY 4.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=74300503>

Slajd 3

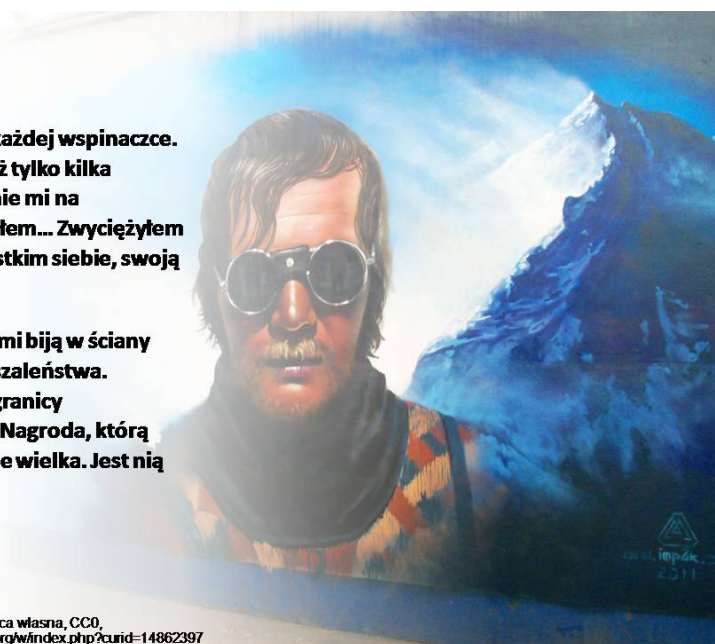
„Wreszcie najwspanialszy moment w każdej wspinaczce.
Chwila, kiedy od szczytu dzieli mnie już tylko kilka
kroków, kiedy wiem, że już nic nie stanie mi na
przeszkodzie, kiedy wiem, że zwyciężyłem... Zwyciężyłem
nie górę czy pogodę, lecz przede wszystkim siebie, swoją
słabość i swój strach.

Zgadzam się na wiatry, które tygodniami biją w ściany
namiotów i doprowadzają do granicy szaleństwa.
Zgadzam się na drogi prowadzone na granicy
wytrzymałości. Zgadzam się na walkę. Nagroda, którą
otrzymuję za te trudy, jest niebotycznie wielka. Jest nią
radość życia.”

„Mój pionowy świat” Jerzy Kukuczka

slajd 3

Autorstwa Michał Buśa - Praca własna, CC0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=14862397>

Slajd 4

(...) mógłbym wymienić wiele ekstremalnych momentów, ale wbrew pozorom to nie wyprawa na biegun, czy inna związana z wysokim ryzykiem była tą najtrudniejszą. Za taką mogę określić podróż szlakiem Św. Jakuba do Santiago de Compostela. Może w sensie fizycznym nie było to najtrudniejsze w moim podróżniczym życiu, ale zdecydowanie była to najbardziej ekstremalna podróż w głąb siebie.

Marek Kamiński

<https://blog.sportbazar.pl/turystyka-i-rekreacja/marek-kaminski-o-swoich-wyprawach-planach/>

slajd 3

Autorstwa Marek Kamiński (selfportait) - archive of Marek Kamiński, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=29485408>

Slajd 5

„Straciłem w wypadku rękę i nogę, ale tak naprawdę na dłuższy czas mojego życia coś dla mnie dużo trudniejszego i ważniejszego – mianowicie nadzieję. Nadzieję na to, że moje życie może mieć jeszcze sens, że może się w nim pojawić coś dobrego. To był taki czas, że mimo, że wywodzę się z rodziny chrześcijańskiej to gdzieś tam nasza wiara została mocno nadszarpnięta. Łatwo jest sobie powiedzieć, że Pan Bóg jest i jest dobry, kiedy nam się przytrafiają dobre rzeczy, ale dużo trudniej kiedy coś tracimy, kiedy tracimy część siebie i wydaje nam się, że nasze życie się zupełnie zawala. [...] Z perspektywy czasu widzę, że było w tych doświadczeniach coś cennego, a to że przeżyłem to jest dla mnie jakiś cud Boży. Tylko trzeba czasu, żeby móc tak to postrzec.”

Jan Mela

slajd 5

Autorstwa Kampania Autorytety - Jasiek Mela - Wywiad [autorytet.org] (0:00), CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=79688073>

Slajd 6

**„Niemożliwe jest tylko
w naszej głowie”**

Jan Mela

Obraz: Felipez Pixabay

slajd 6

Slajd 7

Zagrajmy

<https://learningapps.org/watch?v=pywep4a4322>

slajd 7

ZAŁĄCZNIK 1.

CO MOŻE POMÓC W GÓRSKIEJ WĘDRÓWCE NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA DO NIEJ?	CO STRACISZ JEŚLI ZREZYGNUJESZ Z DALSZEJ WĘDRÓWKI?
CO ZYSKASZ JEŚLI ZDECYDUJESZ SIĘ PÓJŚĆ DALEJ	CO LUB KTO MOŻE CI POMÓC W OSIĄGNIĘCIU WYZNACZONEGO CELU

ZAŁĄCZNIK 2.

Przypomnij sobie sytuację, która była dla Ciebie trudna, a z którą sobie poradziłeś/poradziłaś

Jaka to była sytuacja?

Jakie uczucia i emocje Ci towarzyszyły?

Co pomogło Ci w przezwyciężeniu tej sytuacji?

Jak się wtedy czułeś/czułaś?

Sportowcy, którzy „pokonali siebie”

Jerzy Górski (ur. 4 grudnia 1954 w Legnicy) – polski triathlonista. w 1990 r. wygrał prestiżowe zawody DoubleIronman w USA, które składają się z 8 kilometrów pływania, 360 kilometrów jazdy rowerem i 84 kilometrów biegu. Cały dystans pokonał w czasie 24 godzin i 47 minut. Zanim Jerzy Górski stał się sportowcem, przez ponad 14 lat był narkomanem uzależnionym też od nikotyny i alkoholu, niszczył własne życie i zdrowie, przebywał w więzieniach i szpitalach psychiatrycznych, podejmował nieudane próby samobójcze, ale też próby wychodzenia z nałogu. w wieku 29 lat zaczął odwyk w Monarze i przez 6 lat trenował, ponieważ marzył o tym, żeby wystartować w zawodach triathlonowych.

Mówił sobie: „Nikt nie wierzył, że kiedykolwiek narkoman dokona takiego cudu, a jednak zrobiłem to. Przełamałem granicę upodlenia, ale wzniosłem się również na wyżyny swoich możliwości. Dokonanie niemożliwego zajęło mi sześć lat, ale czymże jest te sześć lat w obliczu czternastu ładowania w żyłę, wszystkich historii, które spotkały mnie w życiu, i tego, co jeszcze miało się wydarzyć?”.

Jerzy Górski stał się symbolem zwycięstwa i walki z własnymi słabościami. Wygrał nie tylko morderczo trudne zawody, wygrał też własne życie i zdrowie. w 2017 r. do kin wszedł film Łukasza Palkowskiego „Najlepszy” inspirowany historią Jerzego Górskiego, ukazała się też książka biograficzna o tym samym tytule napisana przez dziennikarza Łukasza Grassa. Na podstawie:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_G%C3%B3rski_\(triathlonista\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_G%C3%B3rski_(triathlonista))

<https://www.focus.pl/artykul/jak-zwyciezac-w-zyciu>

Jerzy Kukuczka (ur. 24 marca 1948 w Katowicach, zm. 24 października 1989 na Lhotse w Nepalu). Polski taternik, alpinista i himalaista. Jako drugi człowiek na Ziemi zdobył Koronę Himalajów i Karakorum (14 gór, których wysokość przekracza 8 tys. m.n.p.m.). Jerzy Kukuczka zdobył je wszystkie w niespełna 8 lat, co stanowi niezwykle wyczyn. Spośród czternastu szczytów ośmiotysięcznych, stanowiących Koronę Himalajów, na dziesięć wszedł nowymi drogami, cztery szczyty zdobył jako pierwszy zimą, trzynastie bez tlenu, siedem w stylu alpejskim, a jeden samotnie. Wszystkie szczyty zdobył w czasie o połowę krótszym niż jego poprzednik – Reinhold Messner. Uznawany jest za jednego z najwybitniejszych himalaistów w historii.

Na podstawie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Kukuczka

<https://jerzykukuczka.com/pl/jerzy-kukuczka/>

Marek Kamiński (ur. 24 marca 1964 w Gdańsku) – polski innowator, filozof i podróżnik ekstremalny. Jako pierwszy na świecie zdobył oba bieguny Ziemi bez pomocy z zewnątrz. 23 maja 1995 roku biegun północny, a 27 grudnia 1995 roku biegun południowy, za co został wpisany do Księgi rekordów Guinnessa. Jest zdobywcą Spitsbergenu, słynnego szczytu Mont Blanc, również masywu Vinsona i Mount Gunbjorn, czyli najwyższego szczytu Grenlandii. Podczas swej zimowej podróży „Ekspedycja Wisła” popłynął od źródeł do ujścia Wisły, a podczas wyprawy nazwanej „Trzeci Biegun” przeszedł ponad 4000 kilometrów licząc trasę od grobowca Immanuela Kanta w Królewcu do grobu Świętego Jakuba położonego w Santiago de Compostela. Kolejny projekt – No Trace Expedition – miał za zadanie pokazać nową koncepcję podróżowania wykorzystującego nowoczesne technologie, nie pozostawiając przy tym negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Marek Kamiński swoje doświadczenia i obserwacje z podróży wyklada podczas warsztatów motywacyjnych, również i licznych wystąpień, jest też autorem książek.

Na podstawie:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Kami%C5%84ski_\(podr%C3%B3%C5%BCnik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Kami%C5%84ski_(podr%C3%B3%C5%BCnik))

<https://zyciorysy.info/marek-kaminski/> | [Zyciorysy.info](https://zyciorysy.info)

Jan Mela (ur. 30 grudnia 1988 w Gdańsku) – polski podróżnik i działacz społeczny. Najmłodszy w historii zdobywca dwóch biegunów w jednym roku (miał 15 lat), a zarazem pierwsza osoba z niepełnosprawnością, która tego dokonała. Jan Mela doświadczył w swoim życiu wielu trudnych sytuacji. Kiedy miał 7 lat spłonął dom w którym mieszkał z rodziną. Gdy miał 8 lat tragicznie zginął jego brat. w wieku 14 lat uległ wypadkowi podczas którego został porażony prądem, w efekcie tego wypadku amputowano mu przedramię i nogę poniżej kolana. Razem z Markiem Kamińskim w jednym roku zdobył dwa bieguny (2004 r.), dokonał tego jako pierwsza niepełnosprawna osoba, w kolejnych latach odbył jeszcze trzy inne wyprawy.

W 2009 roku założył fundację „Poza horyzonty”, która pomaga osobom po amputacji odzyskać wiarę oraz kupić protezy. w 2014 roku brał udział w programie „Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami”. w 2013 roku swoją premierę miał film „Mój biegun”, który jest oparty na jego życiorysie. w 2020 roku przyszła na świat jego córka Jadwiga, a 2021 syn Kazimierz.

Na podstawie:

<https://obliczaludzi.com/jan-mela/>

<https://bezpiecznapodroz.org/2021/11/25/jan-mela-historia/>

TYTUŁ : BUDUJEMY NASZ KODEKS „FAIR PLAY”

CEL OGÓLNY:

Przyjęcie przez uczniów wartości płynących z idei olimpizmu i „fair play”.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Po zajęciach uczeń:

- wie, jakie zasady obowiązują go w szkole, w domu i na boisku,
- potrafi powiązać idee olimpizmu i fair play z własnym życiem
- rozumie, że są wartościami uniwersalnymi
- rozumie znaczenie zasad jakie zostały wpisane do kodeksów stworzonych na lekcji,
- uświadamia sobie, że w dużym stopniu od niego zależy jego rozwój i relacje z najbliższym środowiskiem,
- uwzględnia w swoim zachowaniu opracowane przez siebie i klasę kodeksy „fair play”.

METODY I TECHNIKI:

Praca indywidualna, w grupach, mini wykład, puzzle, metoda 2-4-8

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- Szary papier lub arkusze flipcharta
- Kartki A4
- markery (w różnych kolorach, po min. po 4 /grupę)
- taśma (taka jak do pakowania paczek) lub masa mocująca, taśma klejąca,
- puzzle
- prezentacja multimedialna
- rzutnik multimedialny

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:**1. Wprowadzenie do zajęć - puzzle**

(czas 12 min.)

- a. Nauczyciel wprowadza uczniów w ćwiczenie: dzisiaj będziemy rozmawiać o czymś ważnym dla każdego człowieka i społeczności. Zanim to zrobimy zabawmy się w układanie puzzli.

Nauczyciel dzieli uczniów na 5 grup i przydziela każdej grupie kopertę z puzzlami (tu są dwa warianty ćwiczenia – można przekazać koperty, z której każda zawiera inny pocięty obrazek z hasłem do złożenia – w tej wersji uczniowie składają go wspólnie w obrazek, lub kopertę z linkiem i kodem QR prowadzącym do puzzli w wersji elektronicznej. w tej wersji członkowie grupy układają puzzle w formie cyfrowej. Można to zrobić na smartfonie, lecz ze względu na wielkość ekranu lepiej się sprawdzi tablet lub ekran komputera).

Puzzle zawierają hasła:

Grupa 1 - Uczciwa gra wzmacnia więź, bezpieczeństwo grających oraz zaufanie.

Grupa 2 - Uczciwa gra jest pożyteczna nie tylko dla grających, ale także dla ogółu społeczeństwa.

Grupa 3 - Grając czysto zwiększamy prawdopodobieństwo, że inni w stosunku do nas postąpią tak samo.

Grupa 4 - Kiedy gra się uczciwie, to po prostu jest przyjemniej.

Grupa 5 - Graj w każdej sytuacji tak, jak chciałbyś, żeby grano wszędzie i zawsze, również przeciw tobie - jakby twój akt czystej gry miał ustanowić prawo powszechne

- b. Uczniowie dopiero po ułożeniu puzzli dyskutują nad interpretacją hasła, wybierają przedstawiciela grupy, który zaprezentuje jej opinię na forum klasy.
- c. Prezentacja wyników pracy grup, nauczyciel przy każdym prezentowanym hasle wyświetla odpowiedni slajd. (slajdy 1-5)

Nauczyciel podkreśla, że wymienione tu zostały zalety stosowania „fair play” w sporcie i ogólna jej zasada (graj w każdej sytuacji tak, jak chciałbyś, żeby grano wszędzie i zawsze, również przeciw tobie - jakby twój akt czystej gry miał ustanowić prawo powszechne).

2. Tworzenie kodeksu fair play dla klasy (slajd 6)

(czas 32 min.)

- a. Nauczyciel dzieli klasę na 3 grupy. Każda grupa metodą 2-4-8 będzie ustalać kodeks fair play:
 Grupa 1 – kodeks „fair play” dotyczący życia szkolnego.
 Grupa 2 – kodeks „fair play” dotyczący życia sportowego.
 Grupa 3 – kodeks „fair play” dotyczący rodziny.
- b. W każdej grupie uczniowie początkowo w parach układają zasady swojego kodeksu, zapisując swoje propozycje na kartkach A4. Po 3 minutach pary łączą się w czwórki, spisują wspólny kodeks, następnie czwórki po 3 minutach pracy łączą się w ósemki i spisują ostateczną wersję na papierze do flipcharta. Wybierają osobę/osoby, które zaprezentują wyniki pracy.
 Nauczyciel na początku pracy grup zwraca uwagę na to, by zasady były tworzone w 1 osobie liczby pojedynczej i w sposób pozytywny czyli np. „Szanuję zdanie sędziego” a nie „nie dyskutujemy z sędzią”
- c. Kodeksy dotyczące życia szkolnego zostają powieszone w klasie. Zamiast podpisania można poprosić uczniów o powstanie i powtórzenie formułki „Decyduję się przestrzegać ustalonych zasad”, analogicznie można postąpić z zasadami dot. sportu na lekcji W-f.

4. Na zakończenie zajęć nauczyciel przedstawia myśl podsumowującą – slajd .7

(czas 1 min.)

**Zachowuj się w każdej sytuacji tak, jak chciałbyś, żeby zachowywano się wszędzie
i zawsze, również wobec Ciebie**

EWALUACJA

Oceniamy zaangażowanie uczniów w dyskusję, nie treść wyrażanych poglądów. Warto postawić oceny, a jeżeli to godzina wychowawcza to nie koncentrować się na ocenie ze sprawowania (odległa perspektywa nagrody – na koniec semestru nie ma takiego oddziaływania jak natychmiastowa nagroda) lecz poprosić nauczyciela (np. w-f lub katechezy) o wstawienie oceny – należy to oczywiście wcześniej z nim omówić.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Liczbę grup i liczebność w niej uczniów ustalamy zależnie od liczebności klasy. Jeżeli klasa jest mniej liczna, można zmodyfikować liczbowo metodę 2-4-8 do ustalania kodeksów. Ustalone zasady powinny być przestrzegane. Jeżeli będą tylko „martwymi” zapisami to będzie to demoralizujące dla uczniów. w przypadku, kiedy jakaś zasada jest naruszana, każdy ma prawo odwołać się do kodeksu i oczekiwać „naprawienia szkody” np. przeproszenia, zmiany zachowania, pomocy itp. Również w sytuacji, kiedy jakaś norma jest przestrzegana, powinno to być przez nauczyciela wychwycone i podkreślone, np. „na klasówce pracowaliście samodzielnie, bardzo mnie to cieszy ...”, lub „pomogłeś Darkowi...”, „Wasze kibicowanie było zabawne i” itp.

KOMENTARZ KATECHETY:

Ustalone kodeksy mają swoje odwołanie do Pisma Świętego: Co byście chcieli, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie (Mt 7, 12). Ta tzw. złota reguła postępowania, bardzo konkretnie może być przełożona na różne sfery życia: od zachowania w szkole, poprzez lekcje wychowania fizycznego, spotkanie z kolegami i koleżankami, czy w końcu to, jak traktujemy się nawzajem w domu, w rodzinach. Tak jak Dekalog nie może być traktowany jako zbiór zakazów, które mają ograniczać człowieka, tak ustalone zasady „fair play” nie są prawami do utrudniania życia czy funkcjonowania jakiejś społeczności, ale normami wypływającym z wzajemnej miłości. Należy połączyć przesłanie Dekalogu, przykazania miłości z normami prawa pozytywnego stanowionego, które mają swoją konkretyzację w przygotowanych Kodeksach „fair play.”

POLECANA LITERATURA DLA NAUCZYCIELA

Kostorz J (2017) Wielowymiarowość szkolnych kodeksów etyki i fair playw: Borysiuk Z., Kostorz J., (red.), 2017. Fair play w sporcie, edukacji i życiu. Olimpiada wiedzy i wartości w sporcie, 2017. Opole: Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej, Studio IMPRESO Publication – Wielowymiarowość szkolnych kodeksów etyki i fair play – Opole University

PREZENTACJA MULTIMEDIALNA

Slajd 0

Budujemy nasz kodeks „fair play”

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Projekt Etyka i "fair play" na boisku, w wychowaniu i w życiu został dofinansowany ze środków MEiN w ramach Programu Wsparcia Edukacji

1

Slajd 1

Slajd 2

**Uczciwa gra
jest pożyteczna
nie tylko dla
grających, ale
także dla ogółu
społeczeństwa.**

Obraz [dłedł z Pixabay](#)

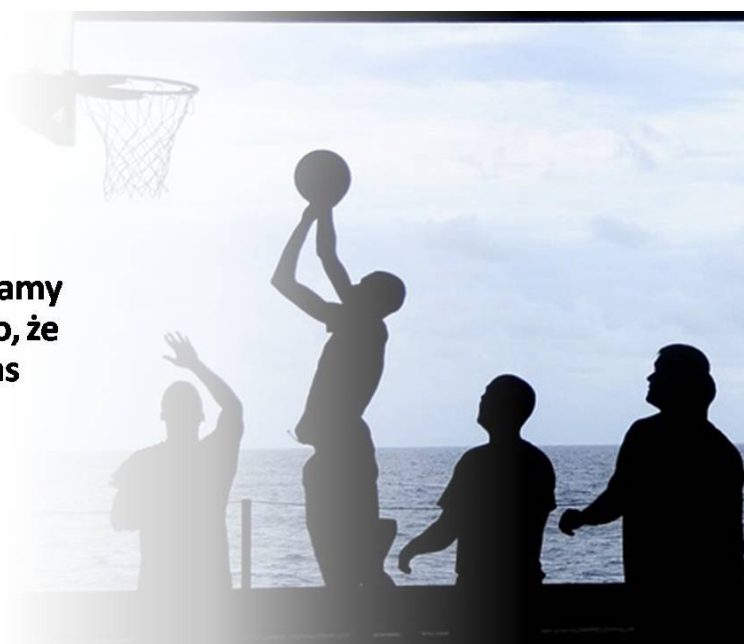
Slajd 2

Slajd 3

**Grając czysto zwiększamy
prawdopodobieństwo, że
inni w stosunku do nas
postąpią tak samo.**

Obraz [David Mark z Pixabay](#)

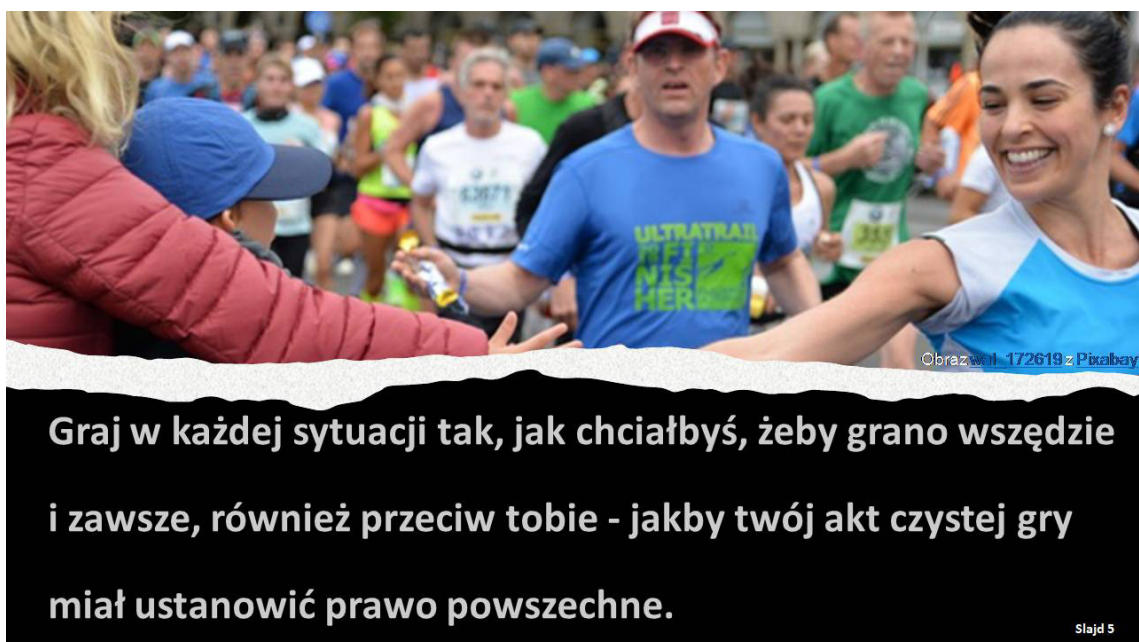
Slajd 3

Slajd 4

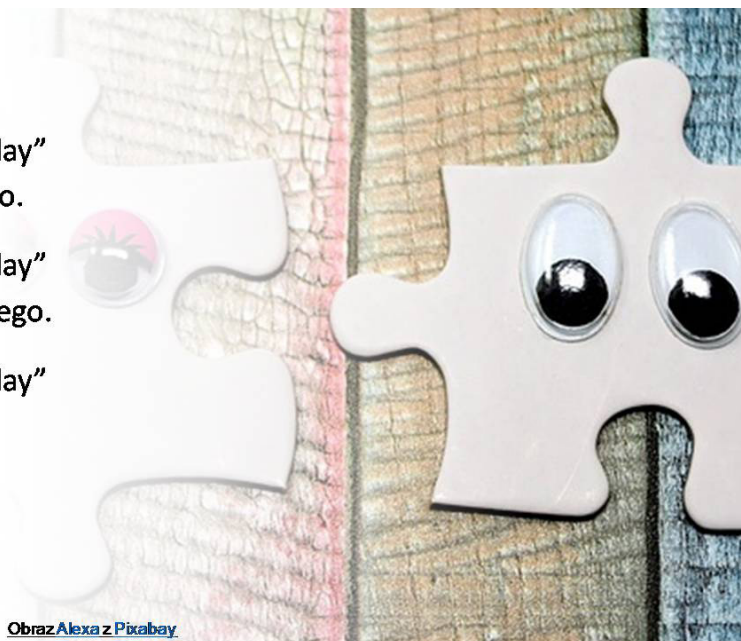
Slajd 5

Slajd 6

Praca w grupach

- Grupa 1 – kodeks „fair play” dotyczący życia szkolnego.
- Grupa 2 – kodeks „fair play” dotyczący życia sportowego.
- Grupa 3 – kodeks „fair play” dotyczący rodziny.

Slajd 6

Obraz Alexa z Pixabay

Slajd 7

**Zachowuj się w każdej sytuacji
tak, jak chciałbyś, żeby
zachowywano się wszędzie
i zawsze, również wobec
Ciebie**

Slajd 7

Obraz songping wang z Pixabay

MATERIAŁY DO PRACY W GRUPACH:**Puzzle w wersji elektronicznej**

Grupa 1

Moje puzzle - painting - 1 puzzle (jigsawplanet.com)

Grupa 2

Moje puzzle - painting - 2 puzzle (jigsawplanet.com)

Grupa 3

Moje puzzle - painting - 3 puzzle (jigsawplanet.com)

Grupa 4

Moje puzzle - painting - 4 puzzle (jigsawplanet.com)

Grupa 5

Moje puzzle- painting - 5 puzzle (jigsawplanet.com)

PUZZLE DO WERSJI PAPIEROWEJ

**Uczciwa gra
wzmacnia
więź,
bezpieczeńst
wo grających
oraz
zaufanie.**

Slajd 1

Obraz Pexels z Pexels

**Uczciwa gra
jest pożyteczna
nie tylko dla
grających, ale
także dla ogółu
społeczeństwa.**

Slajd 2

Obraz djed z Pirabav

**Grając czysto zwiększamy
prawdopodobieństwo, że
inni w stosunku do nas
postąpią tak samo.**

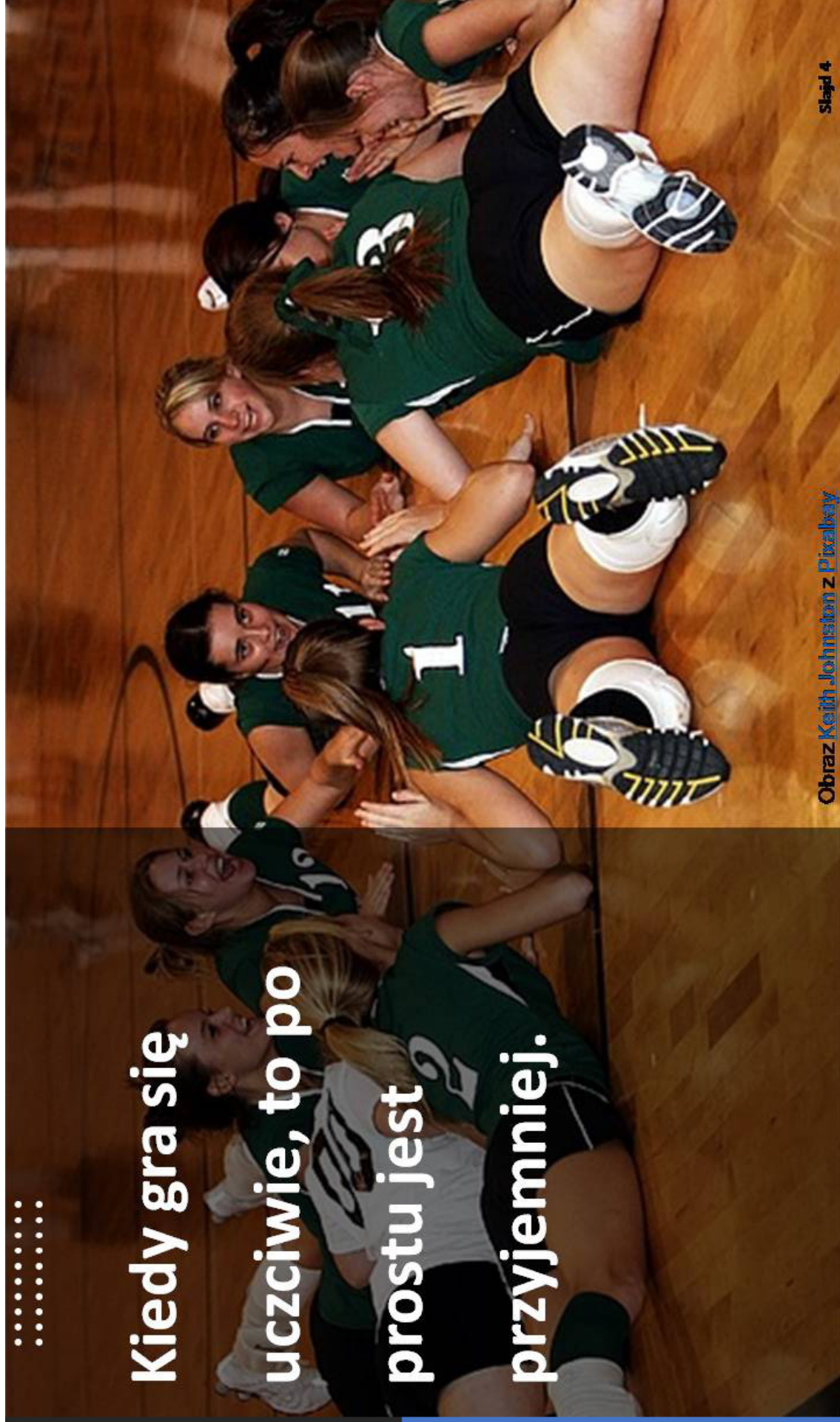
Obraz [David Mark z Pixabay](#)

Slajd 3

.....

**Kiedy gra się
uczciwie, to po
prostu jest
przyjemniej.**

Obraz wol 172619 z Pixabay

Graj w każdej sytuacji tak, jak chciałbyś, żeby grano wszędzie
i zawsze, również przeciw tobie - jakby twój akt czystej gry
miał ustanowić prawo powszechne.

Slajd 5